

**KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ DEKANLIĞI**

**Okul Deneyimi Ve Öğretmenlik
Uygulaması Kılavuzu**

KARS
2016

Bu yönerge, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ilgili hükümleri, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğünün B.08.0.ÖEG.0.13.01.02-300.8.2.55-4392 sayılı yazısı ve “Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Arasında Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Olarak Yapacakları Öğretmenlik Uygulaması’na İlişkin Koordinasyon ve İş Birliği Protokolü’ne dayanılarak hazırlanmıştır.

İÇİNDEKİLER

BÖLÜM 1.....	5
GİRİŞ.....	5
Okullarda Uygulama Çalışmalarının Kapsamı.....	5
Okul Deneyimi	5
Öğretmenlik Uygulaması	5
BÖLÜM 2.....	7
ÖĞRETMEN ADAYLARININ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI EĞİTİM ÖĞRETİM KURUMLARINDA YAPACAKLARI OKUL UYGULAMALARINA İLİŞKİN YÖNERGE	7
BİRİNCİ BÖLÜM: GENEL HÜKÜMLER.....	7
Amaç	7
Kapsam	7
Dayanak.....	7
Tanımlar	7
İKİNCİ BÖLÜM: OKUL UYGULAMALARI İLKELERİ.....	7
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLAR.....	8
a) Öğretmen Yetiştirme Türk Milli Komitesinin görev, yetki ve sorumlulukları: ...	10
b) Fakülte yönetiminin görev, yetki ve sorumlulukları:	10
c) Fakülte uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:	10
d) Bölüm uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:	10
e) Uygulama öğretim elemanlarının görev ve sorumlulukları:	11
f) İl-İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları.....	11
g) Milli Eğitim Müdürlüğü uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları: .	11
h) Uygulama Okulu müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları:	11
I) Uygulama Okulu koordinatörünün görev ve sorumlulukları:	12
i) Uygulama öğretmeninin görev ve sorumlulukları:	12
j) Öğretmen adayının görev ve sorumlulukları:	12
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: UYGULAMANIN YAPILMASI	12
BEŞİNCİ BÖLÜM: ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER	15
BÖLÜM 3.....	16
ÖĞRETMENLERDE BULUNMASI GEREKEN YETERLİKLER.....	16
1. ALAN BİLGİSİ	16
2. ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİNİ YÖNETME.....	16
3. ÖĞRENCİ KİŞİLİK(REHBERLİK) HİZMETLERİ	17
4. KİŞİSEL VE MESLEKİ ÖZELLİKLER	17

BÖLÜM 4.....	18
OKUL DENEYİMİ	18
Dersin Tanımı	18
Dersin Amacı.....	18
Dersin Kapsamı	18
Dersin İşleyişi	19
Devam Durumu	19
Dersi Değerlendirme	19
NOTLAR:.....	19
ETKİNLİKLER.....	20
ETKİNLİK 1: DÖNEM PLANI	21
ETKİNLİK 2: ÖĞRETMENİN OKULDAKİ BİR GÜNÜ.....	22
ETKİNLİK 3: ÖĞRENCİNİN OKULDAKİ BİR GÜNÜ	23
ETKİNLİK 4: BİR ÖĞRENCİNİN İNCELENMESİ	24
ETKİNLİK 5: ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ	25
ETKİNLİK 6: DERSLERİN GÖZLENMESİ	27
ETKİNLİK 7: DERSİN YÖNETİMİ VE SINIFIN KONTROLÜ	29
ETKİNLİK 9: SORU SORMAYI GÖZLEMLEME	31
ETKİNLİK 10: ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ (TEST HAZIRLAMA, TESTİN PUANLANMASI VE ANALİZİ).....	32
ETKİNLİK 11: OKULDA ARAÇ-GEREÇ VE YAZILI KAYNAKLAR	34
ETKİNLİK 12: ÖĞRETİMDE BENZETİMLERDEN YARARLANMA	35
ETKİNLİK 13: OKUL VE TOPLUM.....	37
ETKİNLİK 14: MİKRO ÖĞRETİM TEKNİKLERİ	38
ETKİNLİK 15: OKUL DENEYİMİ ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ	41
OKUL DENEYİMİ	43
EKLER	43
OKUL DENEYİMİ ÇALIŞMA PLANI.....	44
OKUL DENEYİMİ GÖZLEM RAPORU.....	45
OKUL DENEYİMİ DERSİ DEVAM ÇİZELGESİ	46
UYGULUMA ETKİNLİKLERİ YOKLAMA ÇİZELGESİ.....	47
OKUL DENEYİMİ DERSİ NOT ÇİZELGESİ	48
BÖLÜM 5.....	49
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ.....	49
Dersin Tanımı ve Kapsamı	49
Öğretmen Adayı Dosyaları.....	50
NOTLAR:	50

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI - YÖNERGE	51
Okuldaki Uygulama Öğretmeninin Yapması Gerekenler	51
Uygulama Öğretim Elemanının Yapması Gerekenler	51
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ	51
<i>Dönüt Verme.....</i>	<i>53</i>
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI	54
EKLER.....	54
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ ÇALIŞMA PLANI	55
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ GÖZLEM FORMU	56
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ NOT ÇİZELGESİ.....	58
UYGULAMA ETKİNLİKLERİ YOKLAMA ÇİZELGESİ.....	59
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ	60
GÜNLÜK DEVAM ÇİZELGESİ.....	60

BÖLÜM 1

GİRİŞ

Bu kılavuz, eğitim fakültelerinde uygulamadan sorumlu **Öğretim Elemanları**, öğretmen adaylarının yetiştirilmesinde görev alacak olan okullardaki **Uygulama Öğretmenleri** ve okullarda öğretmenlik için hazırlanan **Öğretmen Adayları** için hazırlanmıştır. Kılavuzdaki etkinlikler, uygulama yapacak öğretmen adayları tarafından gerçekleştirilecektir. Öğretmen adaylarının bu çalışmaları, ilgili öğretim elemanları ile uygulama okullarına giden öğretmen adaylarının yanlarında çalıştıkları uygulama öğretmenleri tarafından izlenecek ve desteklenecektir.

Okullarda Uygulama Çalışmalarının Kapsamı

Öğretmen adaylarının, öğretmenliğe hazırlanmaları sırasında öğretmen ve öğrencilerle birlikte **uygulama çalışmaları** yapmaları esastır. Bu kılavuzda, okullarda yapılacak iki ayrı uygulama çalışması hakkında bilgi verilmektedir. Bunlardan birincisi, öğretmenlik mesleğini oluşturan birçok görevi öğretmen adaylarına tanıtmaya amaçlı güden planlı gözlem ve etkinliklerden oluşmaktadır. Buna kısaca **Okul Deneyimi** adı verilmiştir. Bu derste öğretmen adaylarının okullarda gözlemler yapmaları, gözlemleri üzerinde düşünmeleri ve öğretmenlik becerilerinde deneyim kazanmaları için yeterli olacaktır. Öğrencilerin, okullarda olabildiğince farklı sınıf düzeylerinde çalışmaları ve eğitim programlarının kapsadığı bütün derslerin öğretimine aktif olarak katılmaları gerekir.

Okullarda uygulama çalışmalarından ikincisi, **Öğretmenlik Uygulaması**dır. Bu kılavuzda, öğretmenlik uygulamasının programdaki yeri ve zamanı ile yapılması gerekenler hakkında ayrıntılı bilgiler yer almaktadır.

Okul Deneyimi

Okul deneyimi, “okullarda gözlem” adlı, süresi daha kısa olan eski bir dersin yerini almıştır. Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler, onlara, deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, öğrencilerle bireysel ve küçük gruplar halinde çalışma, sınırlı da olsa, kısa süreli öğretmenlik deneyimi kazanma olanağı sağlamalıdır.

Okul deneyimi dersinde gerçekleştirilen etkinlikler, öğretmen adaylarına, başarılı bir öğretmen olmalarını sağlayacak çeşitli beceriler kazandıracaktır. Ders ilerledikçe, küçük bir grupta kısa bir süre için öğretmenlik yapmaya veya öğretmenin yakın denetimi altında, onunla birlikte ekip öğretimine başlayacaklardır. Okul deneyiminin sonuna doğru, bir ders saatinin tümü için sınıftaki öğretmenlik rolünü üstlenmeleri istenecektir. Bundan sonra onlar, öğretim yöntemleri ve sınıf yönetimi konularında önemli ölçüde deneyim kazanmış olarak Öğretmenlik Uygulamasına başlayacaklar.

Öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğini anlama ve öğretmenliği oluşturan yeterlikleri kazanma yönündeki gelişmeleri, onlarla sıkı bir işbirliği içinde olan üniversite öğretim üyeleri ile işinde deneyim kazanmış olan uygulama öğretmenleri tarafından değerlendirilecektir.

Öğretmenlik Uygulaması

Öğretmenlik Uygulaması, dersinde öğretmen adayları, farklı sınıf ve ünitelerle ilgili

olarak, kendi aralarında bağlantılı öğretme-öğrenme etkinlikleri hazırlayacaklar ve böylece öğretme-öğrenme etkinliklerinde süreklilik, aşamalılık ve dayanışıklık sağlamayı öğreneceklerdir. Aynı zamanda, öğrencileri tanıma ve sınıf içinde olup bitenlere tam olarak katılma olanağı bulacaklardır. Öğrencilerin öğretme-öğrenme etkinliklerinden kendileri için en iyi şekilde yararlanma olanakları elde etmelerini sağlama yollarını öğreneceklerdir.

Öğretmenlik uygulaması sırasında öğretmen adayları, öğretmenlerin ders yüklerinin yaklaşık yarısı kadar bir yük taşımalıdır. Öğretmenlik uygulaması sırasında yapılacak çalışmalar, dönem başlamadan önce ve öğrenciler ile onlara kılavuzluk yapacak uygulama öğretmenlerinin görüşleri alınarak planlanmalıdır.

BÖLÜM 2

ÖĞRETMEN ADAYLARININ MİLLİ EĞİTİM BAKANLIĞINA BAĞLI EĞİTİM ÖĞRETİM KURUMLARINDA YAPACAKLARI OKUL UYGULAMALARINA İLİŞKİN YÖNERGE

BİRİNCİ BÖLÜM: GENEL HÜKÜMLER

Amaç

Madde 1- Bu yönergenin amacı, öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim-öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını sağlayacak uygulama çalışmalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2- Bu yönerge, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarındaki öğrencilerin, Milli Eğitim Bakanlığına bağlı resmi ve özel eğitim ve öğretim kurumlarında yapacakları öğretmenlik uygulaması çalışmalarının, amaç, ilke ve yöntemlerini kapsar.

Dayanak

Madde 3- Bu yönerge, 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun ilgili hükümleri, Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmen Yetiştirme ve Eğitimi Genel Müdürlüğünün B.08.0.ÖEG.0.13.01.02-300.8.2.55-4392 sayılı yazısı ve "Milli Eğitim Bakanlığı ve Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Arasında Öğretmen Adaylarının Milli Eğitim Bakanlığına Bağlı Olarak Yapacakları Öğretmenlik Uygulaması"na İlişkin Koordinasyon ve İş Birliği Protokolü'ne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4- Bu yönergede geçen:

"**Öğretmen Adayı**", öğretmenlik programlarına devam eden, öğretmeni olacağı öğretim düzeyi ve alanında, okul ortamında, öğretmenlik uygulaması yapan yüksek öğretim kurumu öğrencisini,

"**Öğretmenlik Uygulaması**", öğretmen adaylarına, öğretmeni olacağı alanda ve öğretim düzeyinde, bizzat sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazandıran ve belirli bir dersi ya da dersleri planlı bir şekilde öğretmesini sağlayan; uygulama etkinliklerinin tartışılıp değerlendirildiği bir dersi,

"**Okul Deneyimi**", öğretmen adaylarına, okul örgütü ve yönetimi ile okullardaki günlük yaşamı tanıma, eğitim ortamlarını inceleme, ders dışı etkinliklere katılma deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, öğrencilerle bireysel ve küçük gruplar halinde çalışma ve kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanma olanağı veren, onların öğretmenlik mesleğini doğru algılayıp benimsemelerini sağlayan fakülte öğretim programında yer alan dersleri,

"**Fakülte**", öğretmen yetiştiren fakülte ve yüksek okulları,

"**Uygulama Okulu**", öğretmenlik uygulamalarının yürütüldüğü, Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî, özel, yatılı-pansiyonlu ve gündüzlü, okul öncesi, ilköğretim, genel ve meslekî orta öğretim, özel eğitim ile çıraklık ve yaygın eğitim kurumlarını,

"**Fakülte Uygulama Koordinatörü**", öğretmen adaylarının okullarda yapacakları uygulama etkinliklerinin, öğretim elemanı, millî eğitim müdürlüğü koordinatörü ve uygulama okulo koordinatörüyle birlikte, planlanan ve belirlenen esaslara göre yürütülmesini sağlayan, eğitim ve öğretimden sorumlu dekan yardımcısı veya yüksek okul müdür yardımcısını,

"**Bölüm Uygulama Koordinatörü**", fakülte-uygulama okulu iş birliği sürecinde, bölümün öğretmenlik uygulamaları ile ilgili yönetim işlerini planlayan ve yürüten öğretim elemanını,

"**Uygulama Öğretim Elemanı**", alanında deneyimli ve öğretmenlik formasyonuna sahip, öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarını planlayan, yürüten ve değerlendiren yüksek öğretim kurumu öğretim elemanını,

"**Millî Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörü**", öğretmen adaylarının okullarda yapacakları uygulama etkinliklerinin, fakülte ve okul koordinatörleriyle birlikte planlanan esaslara göre yürütülmesini sağlayan, ilde millî eğitim müdürü veya yardımcısı, ilçede ise ilçe millî eğitim müdürü ya da şube müdürü,

"**Uygulama Okulu Koordinatörü**", okulundaki uygulama etkinliklerinin belirlenen esaslara uygun olarak yürütülmesi için uygulama okulu, ilgili kurumlar ve kişiler arasında iletişim ve koordinasyonu sağlayan okul müdürünü veya yardımcısını,

"**Uygulama Öğretmeni**", uygulama okulunda görevli, öğretmenlik formasyonuna sahip, alanında deneyimli öğretmenler arasından seçilen, öğretmen adayına öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği davranışları kazanmasında rehberlik ve danışmanlık yapan sınıf veya ders öğretmenini,

"**Öğretmen Yetiştirme Millî Komitesi**", öğretmen yetiştirme sisteminin daha kalıcı ve etkin bir şekilde işlenmesini sağlamak ve daha nitelikli öğretmen yetiştirmeye katkıda bulunmak üzere Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu ve **öğretmen yetiştiren kurumlar**⁽¹⁾ın temsilcilerinden oluşan danışma organını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM: ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI İLKELERİ

Madde 5- Öğretmenlik uygulaması, aşağıdaki ilkeler doğrultusunda planlanır, programlanır ve yürütülür.

a) Kurumlar arası iş birliği ve koordinasyon ilkesi: Öğretmenlik uygulamasına ilişkin esaslar Millî Eğitim Bakanlığı ile Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı tarafından ortaklaşa belirlenir. Uygulama çalışmaları, sorumlulukların paylaşılması temelinde belirlenen esaslara dayalı olarak, millî eğitim müdürlükleri ile **öğretmen yetiştiren kurumlar**⁽¹⁾ın koordinasyonunda yürütülür. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı bünyesinde kurulan Öğretmen Yetiştirme Millî Komitesi bu esasların belirlenmesinde aktif rol oynar.

b) Okul ortamında uygulama ilkesi: Öğretmenlik uygulamaları, öğretmen adaylarının öğretmeni olacağı öğretim düzeyinde, alanlarına uygun gerçek etkileşim ortamından il-ilçe

millî eğitim müdürlükleri ile fakülte dekanlıkları tarafından belirlenen Millî Eğitim Bakanlığına bağlı resmî, özel, yatılı-pansiyonlu ve gündüzlü, okul öncesi, ilköğretim, genel ve meslekî orta öğretim, özel eğitim ile çıraklık ve yaygın eğitim kurumlarında yürütülür.

c) Aktif katılma ilkesi: Öğretmen adaylarının, öğretme-öğrenme ve iletişim süreçlerine etkili bir biçimde katılmaları esastır. Bunun için, öğretmenlik uygulamasında her öğretmen adayından, bir dizi etkinliği bizzat gerçekleştirmesi istenir. Öğretmen adaylarının; bunları aşamalı olarak, süreklilik içinde ve artan bir sorumlulukla yürütmeleri sağlanır.

Öğretmen adayları; uygulama hazırlığı, uygulama okulunda gözlem, uygulama öğretmenin görevlerine katılma, eğitim-öğretim/yönetim ve ders dışı etkinliklere katılma, uygulama çalışmalarını değerlendirme etkinliklerini gerçekleştirir.

d) Uygulama sürecinin geniş zaman dilimine yayılması ilkesi: Öğretmenlik uygulaması programı; planlama, inceleme, araştırma, katılma, analiz etme, denetleme, değerlendirme ve geliştirme gibi kapsamlı bir dizi süreçten oluşur. Bu süreçlerin her biri hazırlık, uygulama, değerlendirme ve geliştirme aşamalarından oluşmaktadır. Öğretmen adayının, öğretmenlik davranışlarını bu süreçler yoluyla istenilen düzeyde kazanabilmesi için fiilen uygulama yapacağı süreden çok daha fazla zamana ve çabaya ihtiyacı vardır. Bu nedenle öğretmenlik uygulamaları; öğretmen adayına giderek artan bir sorumluluk ve uygulama yeterliliği kazandırmak için, en az bir yarı yıla yayılarak programa yerleştirilir.

e) Ortak değerlendirme ilkesi: Uygulama etkinliklerini birlikte planlayıp yürüttükleri için öğretmen adayının öğretmenlik uygulamasındaki performansı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Öğretmen adayının öğretmenlik uygulamasındaki başarısı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin yaptığı değerlendirmelerin fakültenin "Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği" gereğince birleştirilmesiyle not olarak belirlenir. Uygulama öğretim elemanı notları fakülte yönetimine teslim eder.

f) Kapsam ve çeşitlilik ilkesi: Öğretmenlik mesleği, ders hazırlığı, dersi sunma, sınıf yönetimi, atölye ve laboratuvar yönetimi, okul ve aile mesleği ile ilgili konularda öğrenciye rehberlik yapma, öğrenci başarısını değerlendirme, yönetim işlerine ve eğitsel çalışmalara katılma gibi çok çeşitli faaliyetleri kapsamaktadır. Ayrıca öğretmenler, çeşitli bölgelerde, farklı olarak ve koşullara sahip genel-meslekî, gündüzlü-yatılı, pansiyonlu, şehir ve köy okullarında, müstakil veya birleştirilmiş sınıflarda görev yapmaktadır. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği tüm görev ve sorumluluk alanlarını kapsayacak şekil ve çeşitlilikte planlanır ve yürütülür.

g) Uygulama sürecinin ve personelinin sürekli geliştirilmesi ilkesi: Öğretmenlik uygulaması çalışmalardan elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlik uygulaması süreci ve buna paralel olarak uygulamaya katılan personel yeterlilikleri sürekli geliştirilir.

h) Uygulamanın yerinde ve denetimli yapılması ilkesi: Öğretmenlik uygulamasından beklenen faydanın sağlanabilmesi, ancak; öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması kapsamında yapacakları etkinlikleri, öğrencisi buldukları fakültenin öğretim elemanlarının yakından izleme, rehberlik etme, yanlışlarını düzeltme, eksikliklerini tamamlama ve değerlendirme çabaları ile mümkündür. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması, fakültenin bulunduğu il veya ilçelerdeki uygulama okulları ile ilgili kurumlarda yapılır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: GÖREV, YETKİ VE SORUMLULUKLAR

Madde 6- Öğretmenlik uygulamasında;

a) Öğretmen Yetiştirme Türk Milli Komitesinin görev, yetki ve sorumlulukları:

1. Yükseköğretim Kurulu ile Millî Eğitim Bakanlığı, Yükseköğretim Kurulu ile Fakülteler ve diğer ilgili kurumlar arasındaki bilgi akışını sağlar.
2. Öğretmen yetiştirilmesi ve eğitiminin en önemli boyutlarından biri olan fakülte okul iş birliği konusunda gerekli görülen model ve alt yapı çalışmalarını gerçekleştirir.
3. Ülkenin ihtiyaçları ve öncelikleri ile alandaki çağdaş gelişmeler ve araştırma bulguları doğrultusunda hizmet öncesi ve hizmet içi öğretmen yetiştirme sürecini etkin ve verimli hale getirir.
4. Ülkenin önceliklerini ve öğretmen açığı olan bölgeleri saptar, her branş için gerekli olan öğrenci sayısının dağılımını yapar ve öğretmenlerin temini ve istihdamı ile ilgili olarak Millî Eğitim Bakanlığı ile iş birliği ve koordinasyon içerisinde çalışır.
5. Öğretmen yetiştirme ve eğitimi programlarını ve derslerini oluşturup, güncelleştirir.
- 6) Öğretmen yetiştirme ve eğitimi derslerine ilişkin ulusal ölçütleri geliştirir ve uygulamayı değerlendirir.

b) Fakülte yönetiminin görev, yetki ve sorumlulukları:

1. Bölümlerden gelen önerileri dikkate alarak uygulama öğretim elemanlarını belirler.
2. İl-ilçe millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörünün iş birliği ile uygulama okullarını belirler.
3. Uygulama okullarındaki etkinliklerin, etkili ve verimli bir biçimde yürütülmesini, denetlenmesini sağlar.
4. Uygulama sürecinde, **öğretmen yetiştiren kurumlar⁽¹⁾**-uygulama okulu iş birliğinin gerçekleştirilmesi için her yıl belirli zamanlarda uygulama çalışmalarına ilişkin toplantılar, kurs ve seminerler düzenler.

c) Fakülte uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:

1. Bölüm uygulama koordinatörü ve millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü ile iş birliği yaparak uygulama okullarını belirler, öğretmen adaylarının bu okullara dağılımını sağlar.
2. Uygulama çalışmalarını, fakülte adına izler ve denetler.
3. Öğretmenlik uygulaması çalışmalarını değerlendirir ve geliştirilmesi için gerekli önlemleri alır.

d) Bölüm uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:

1. Bölümle ilgili uygulama çalışmaları konusunda, bölüm uygulama öğretim elemanları arasındaki koordinasyon ve iş birliğini sağlar.
2. Uygulama öğretim elemanlarının ve her uygulama öğretim elemanının sorumluluğuna verilen öğretmen adaylarının listesini hazırlar; fakülte uygulama koordinatörüne iletir.
3. Uygulama okullarının seçiminde fakülte uygulama koordinatörüne yardım eder.

e) Uygulama öğretim elemanlarının görev ve sorumlulukları:

1. Öğretmen adaylarını, öğretmenlik uygulaması etkinliklerine hazırlar.
2. Öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerini, uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmeni ile birlikte planlar.
- 3- Öğretmen adayının çalışmalarını, uygulama öğretmeni ile birlikte düzenli olarak izler, denetler.
4. Uygulamanın her aşamasında öğretmen adayına gerekli rehberliği ve danışmanlığı yapar.
- 5- Uygulama sonunda öğretmen adayının çalışmalarını, uygulama öğretmeni ile birlikte değerlendirir ve sonucu not olarak fakülte yönetimine bildirir.

f) İl-İlçe Milli Eğitim Müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları

1. Öğretmenlik uygulaması yapılacak illerde il millî eğitim müdür yardımcılarında birini, merkez ilçeler dışındaki ilçelerde ilçe millî eğitim şube müdürlerinden birini "millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü" olarak görevlendirir.
2. Fakülte uygulama koordinatörünün iş birliği ile sosyo-ekonomik ve kültürel düzeyi farklı kent ve köy uygulama okullarını ve her okulun uygulama kontenjanlarını öğretmenlik alanları itibarıyla belirler, kontenjanların fakültelelere dağıtımını yapar.
3. Fakültenin düzenleyeceği uygulama çalışmalarına ilişkin toplantı, seminer ve kurslara; millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü, uygulama okulu koordinatörleri ile uygulama öğretmenlerinin katılımını sağlar.
4. Eğitim Fakültesi ve uygulama okulları arasında koordinasyonu ve iş birliğini kolaylaştırıcı önlemler alır.
5. Uygulama çalışmalarını izler ve denetler.

g) Milli Eğitim Müdürlüğü uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:

1. Fakülte ve okul uygulama koordinatörleri ile iş birliği yaparak uygulama okullarını belirler.
2. Uygulama okullarının, uygulama kontenjanlarını öğretim alanları itibarıyla belirler, fakültelelere dağılımını sağlar.

3. Öğretmenlik uygulamalarını denetler, değerlendirir, etkili bir biçimde yürütülmesi için gerekli önlemleri alır.

h) Uygulama Okulu müdürlüğünün görev, yetki ve sorumlulukları:

1. Uygulama okulu koordinatörünü belirler,
2. Uygulama öğretim elemanlarının iş birliği ile uygulama öğretmenlerini belirler.
3. Uygulama öğretmenleri ve öğretmen adaylarıyla toplantı yapar, kendilerine görev ve sorumluluklarını bildirir.
4. Uygulama çalışmalarının etkili ve verimli bir biçimde yapılabilmesi için gerekli eğitim ortamını sağlar.
5. Uygulama öğretmenlerinin uygulama çalışmalarını denetler.

I) Uygulama Okulu koordinatörünün görev ve sorumlulukları:

1. Millî eğitim müdürlüğü, okul yönetimi ve fakülte arasındaki koordinasyon ve iş birliğini sağlar,
2. Uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile iş birliği yaparak öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinlikleri planlar.
3. Uygulama çalışmalarını izler, değerlendirir ve sağlıklı yürütülmesi için gerekli önlemleri alır.

i) Uygulama öğretmenin görev ve sorumlulukları:

1. Uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörü ile iş birliği yaparak öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinlikleri hazırlar.
2. Uygulama programının gerektirdiği etkinliklerin yürütülmesini sağlar, uygulama etkinliklerinin başarılı bir biçimde yerine getirilmesi için öğretmen adayına rehberlik eder, bu etkinlikleri izler ve denetler.
3. Uygulama sonunda öğretmen adayının uygulama çalışmalarını değerlendirir, uygulama okulu koordinatörüne teslim eder.

j) Öğretmen adayının görev ve sorumlulukları:

1. Uygulama programının gereklerini yerine getirmek için planlı ve düzenli çalışır. Uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve diğer öğretmen adayları ile iş birliği içinde planlı bir şekilde çalışır.
2. Uygulama programının gereklerini yerine getirirken okul yönetimi, uygulamadan sorumlu öğretim elemanı, öğretmenler ve diğer görevlilerle iş birliği yapar.

3. Öğretmenlik uygulaması etkinlikleri kapsamında, yaptıkları çalışmalarını ve raporlarını içeren bir dosyayı uygulama öğretim elemanına teslim eder.

4. Kişisel ve meslekî yeterliliğini geliştirmek için sürekli çaba gösterir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: UYGULAMANIN YAPILMASI

Öğretmenlik Uygulamasının Zamanı ve Süresi

Madde 7- Lisans ve yüksek lisans düzeyinde öğretmen yetiştiren programlarda öğretmenlik uygulaması, son dönemde haftada bir tam, ya da iki yarın gün olmak üzere en az bir yıl süre ile yapılır. Öğretmen adayları, bu sürenin en az 24 ders saatini bizzat ders vererek değerlendirir.

Uygulama okullarının kapasitesi ve öğretmen adaylarının sayısı dikkate alınarak, öğretmen adayları ikiye bölünüp her iki yıl da öğretmenlik uygulamaları sürdürülebilir.

Okul Deneyimi Derslerinin Zamanı ve Süresi

Madde 8- Okul deneyimi dersleri, öğretmen yetiştiren lisans ve yüksek lisans programlarında belirtilen yıl ve yarı yıllarda, öngörülen süre ve kapsamda bu Yönerge usul ve esasları çerçevesinde yapılır.

Uygulamanın Yeri

Madde 9- Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamaları, fakültenin bulunduğu il veya ilçedeki uygulama okulları ile ilgili kurumlarda yapılır.

İlköğretim kurumlarında görev yapacak sınıf ve branş öğretmenleri, olanak ve koşullar elverdiği ölçüde uygulamalarının bir kısmını köy okullarında yaparlar.

Uygulamanın Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi

Madde 10- Uygulamaya ilişkin aşağıdaki işlemler yapılır.

a) Fakülte uygulama koordinatörü, öğretmenlik alanlarına göre öğretmen adayı sayılarını her öğretim döneminin başında ilgili bölüm ve ana bilim dalı başkanı ile iş birliği yaparak belirler.

b) İl-ilçe millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü, uygulama okulu olarak seçilebilecek okulların müdürleri ile iş birliği yaparak, uygulama okullarını ve her okulun öğretmen adayı kontenjanını, öğretmenlik alanları itibarıyla belirler.

c) İl-ilçe millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü ile fakültelerin uygulama koordinatörleri bir araya gelerek uygulama okullarının ve uygulama kontenjanlarının, öğretmenlik alanları itibarıyla fakülteye dağılımını yapar.

d) Fakülte uygulama koordinatörü, bölüm uygulama koordinatörleri ile iş birliği yaparak; kendi fakültelerindeki her uygulama öğretim elemanına düşen öğrenci sayısı 15'i

geçmeyecek şekilde öğretmen adaylarının gruplarının ve her grubun sorumlu öğretim elemanını belirler.

e) Fakülte uygulama koordinatörü, kendilerine ayrılan uygulama kontenjanlarını dikkate alarak, uygulama öğretim elemanlarının ve sorumlu oldukları öğretmen adaylarının alanlarına ve uygulama okullarına göre dağılımlarını gösteren listeyi hazırlayarak, il-ilçe millî eğitim müdürlüklerine gönderir.

İl-ilçe millî eğitim müdürlüğü; valilik/kaymakamlık onayını aldıktan sonra bu listeyi, uygulama okul müdürlüklerine ve ilgili fakülte dekanlıklarına gönderir.

f) Uygulama okulu koordinatörü, uygulama öğretim elemanları ile iş birliği yaparak uygulama öğretmenlerini belirler. Uygulama öğretmeni başına düşen öğrenci sayısının 6'yı, ancak ders başına düşen öğrenci sayısının 2'yi geçmeyecek biçimde dağılımını yapar.

g) Uygulama öğretim elemanı, sorumluluğuna verilen öğretmen adaylarını, öğretmenlik uygulamasının dayandığı temeller, uygulama programında yer alacak etkinlikler ve uyulması gereken kurallar konusunda bilgilendirir.

h) Uygulama öğretim elemanı, sorumluluğuna verilen öğretmen adaylarını uygulama okuluna götürerek, okul yöneticileri, uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmenleri ile tanıştırır.

Uygulama okulu koordinatörü, öğretmen adaylarına okulu gezdirerek çeşitli birimlerini tanıtır ve etkinlikleri hakkında bilgi verir.

i) Uygulama öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve öğretmen adayları ile birlikte öğretmenlik uygulaması etkinlik planını hazırlar.

i) Öğretmen adayları, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin gzetim ve rehberliğinde öğretmenlik uygulamasının etkinlik planında belirtilen çalışmaları yerine getirir.

Her etkinliğe ilişkin ayrıntılı bir çalışma raporu hazırlar.

j) Uygulama öğretim elemanı veya uygulama öğretmeni, izlediği derslerle ilgili gözlemlerini kaydeder. Gözlem sonuçlarını dersten sonra öğretmen adayı ile değerlendirir.

k) Uygulama öğretim elemanı, öğretmen adayları ile birlikte, her hafta-okulda yapılan uygulamalarla ilgili gelişmeleri tartışır ve değerlendirir.

l) Uygulamalar sonunda öğretmen adayı, etkinlik planı çerçevesinde yürüttüğü çalışmaları ve raporları içeren dosyayı tamamlar, uygulama öğretim elemanına teslim eder.

m) Öğretmen adaylarının başarısı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Uygulama öğretim elemanı bu notları birleştirerek fakülte yönetimine teslim eder.

BEŞİNCİ BÖLÜM: ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde 11- Uygulama çalışmalarının çeşitli nedenlerle bir okulda tamamlanamaması halinde eksik kalan kısmı, başka bir okulda tamamlattırılır.

Madde 12- Öğretmen adayı, fakültesinin bulunduğu il veya ilçede uygulama yapacağı bir okul veya program bulunmaması halinde, fakülte kurulunca denkliği kabul edilen yakın bir alanda uygulama yapar.

Madde 13- Öğretmen adayının öğrenim gördüğü ilde uygulamanın yapılacağı bir okul, program ve de yakın bir alanın belirlenememesi durumunda, öğretmenlik uygulaması, günlük ulaşımı mümkün olan il veya ilçede yapılır.

Madde 14-Denkliği kabul edilen bir alanın bulunmaması ya da doğal afetler ve benzeri olağanüstü durumlar nedeniyle aynı veya yakın il-ilçede öğretmenlik uygulamasının tamamen veya kısmen yapılmaması halinde, öğretmen adayları aynı programı uygulayan bir başka fakültenin öğretmen adayları ile birlikte uygulama yaparlar. Öğretmen adayları, ilgili dönemin tüm derslerini uygulama yaptıkları fakültede tamamlar. Bunun için, fakültelerin bağlı oldukları üniversiteler arasında bir protokol yapılır. Öğretmen adaylarının barınma ihtiyaçları Millî Eğitim Bakanlığı ve mahallîn mülkî amirliklerince sağlanır.

Disiplin Kuralları

Madde 15- Öğretmen adayları, uygulama yaptıkları okullarda devam devamsızlık, günlük ders programları ile öğretim müfredatının uygulanması konularında öğretmenlerin tabi oldukları kurallara uymakla yükümlüdürler. Adaylara, disiplin ve diğer konularda yüksek öğretim kurumları mevzuatı uygulanır.⁽²⁾

Yürürlük

Madde 16- Bu Yönerge, onaylandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 17- Bu Yönerge hükümlerini, Millî Eğitim Bakanı yürütür.

BÖLÜM 3

ÖĞRETMENLERDE BULUNMASI GEREKEN YETERLİKLER

Aşağıda, bütün öğretmen yetiştirme programlarına uygulanabilir nitelikte olan bir öğretmenlik becerileri listesi verilmiştir. Bu beceriler, eğitim bilimleri, özel öğretim yöntemleri ve okullardaki uygulama çalışmaları yardımıyla öğrenilecek ve alıştırmalarla beklenen düzeylere eriştirilecektir.

1. ALAN BİLGİSİ

- 1.1. Alanına ilişkin temel bilgileri (kavram, olgu, ilke, genelleme, yasa, model, kuram vb.) ve bu bilgileri ele alma yollarını (işlem yolu, teknik, yöntem vb.) anlama
- 1.2. Gerekli oldukça, alanındaki bilgilerini daha üst düzeylere çıkarma
- 1.3. Konu alanı ile ilgili öğretim programları (müfredat) üzerinde bilgi sahibi olma

2. ÖĞRETME-ÖĞRENME SÜRECİNİ YÖNETME

2.1. Plan yapma ve ders hazırlığı

- 2.1.1. Hedef davranışları açık bir şekilde ifade etme
- 2.1.2. Sınıf çalışmalarını, ders programında ve ders planında öngörülen şekilde planlama
- 2.1.3. Dersi, ilgili davranışsal hedeflere eriştirecek biçimde planlama
- 2.1.4. Dersi, çeşitli öğretim-öğrenme etkinliklerinden yararlanacak şekilde planlama
- 2.1.5. Uygun öğretim-öğrenme araç gereçlerini seçme veya hazırlama
- 2.1.6. İyi düzenlenmiş ve bütünlüğe sahip ders planı hazırlama
- 2.1.7. Öğrenmelerin sürekliliğini ve aşamalılığını sağlama (eldeki üniteden önce ve sonra öğrenilenleri uygun şekilde ilişkilendirme)

2.2. Öğretim yöntemlerinden yararlanma

- 2.2.1. Öğrencilerin yaşlarına, önceki öğrenme düzeylerine ve yeteneklerine uygun yöntemlerden yararlanma
- 2.2.2. Çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanma
- 2.2.3. Sınıftaki bütün bireyler ve gruplarla etkileşim kurma
- 2.2.4. Öğrenciler için gerçekçi ve onları, yapabileceklerinin en iyisini yapmaya sevk edebilecek derecede yüksek beklentiler belirleme
- 2.2.5. Öğretim-öğrenme araç gereçlerini uygun ve etkili kullanma
- 2.2.6. Elektronik araçlar ve bilgisayar yazılımları gibi bilişim teknolojilerinden yararlanma

2.3. İletişim kurma

- 2.3.1. Açık olarak tanımlanmış ve kolayca anlaşılabilen yönergeler sunma ve bunları öğretim-öğrenme sürecinde uygun şekilde zamanlama
- 2.3.2. Açık olarak tanımlanmış ve kolayca anlaşılabilen açıklamalar sunma ve bunları öğretim-öğrenme sürecinde uygun şekilde zamanlama
- 2.3.3. Zamanında ve etkili sorular sorma
- 2.3.4. Sesini etkili şekilde kullanma ve gerektiğinde değiştirme
- 2.3.5. Öğrencilerden gelen dönütlere (feedback) duyarlı olma ve bunlardan yararlanma
- 2.3.6. Dili, duruma uygun biçimde ve gereken somutluk-soyutluk düzeyinde kullanma

2.4. Sınıf yönetimi ve öğrencilerle ilişkiler

- 2.4.1. Derslerini amaçlı ve düzenli bir biçimde sürdürme
- 2.4.2. Derslerini zamanında ve etkili bir şekilde başlatma ve yine aynı şekilde bitirme
- 2.4.3. Öğrencilere ve konuya uygun nitelikte bireysel öğretim, küçük grup ve sınıf öğretimi yöntemlerinden yararlanma
- 2.4.4. Öğrencilerle ilişki ve etkili öğretim-öğrenme etkileşimi kurma
- 2.4.5. Öğrencilerin dikkatini çekme, onları öğrenmeye güdüleme, onların ilgi ve güdülerini devam ettirme
- 2.4.6. Ceza ve övgüyü uygun ve etkili kullanma
- 2.4.7. Kesinti ve müdahaleler karşısında uygun önlemler alma
- 2.4.8. Gerçekçi ve iyi hedefler belirleme; bunların gerçekleşme derecelerini objektif ve güvenilir bir biçimde değerlendirme; sonuçları kendini geliştirmede kullanma
- 2.4.9. Sınıfta, öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerine imkan sağlayacak demokratik bir ortam oluşturma

2.5. Öğrencilerin öğrenmelerini değerlendirme ve kayıt tutma

- 2.5.1. Öğrencilerin ürünlerini kısa zamanda puanlama ve sonuçları, öğrencinin nasıl gelişeceğine ilişkin dönütlerle birlikte verme
- 2.5.2. Öğrencinin ilerleyişini, ulusal normları, varsa uygun olan diğer ölçütleri kullanarak değerlendirme
- 2.5.3. Yapılan etkinliklerin ve sağlanan gelişmenin kayıtlarını tutma

3. ÖĞRENCİ KİŞİLİK(REHBERLİK) HİZMETLERİ

- 3.1. Okul yönetimi ile ilgili ilke ve işlemleri bilme
- 3.2. Kendi grubundaki öğrencilerle güven verici ilişkiler kurma ve onların sağlıklı ve dengeli birer kişilik geliştirmelerinden sorumluluk duyma
- 3.3. Bireysel ihtiyaçlara ve grup ihtiyaçlarına duyarlı olma
- 3.4. Okuldaki öğrenci kişilik hizmetlerine (rehberlik çalışmaları ve ders dışı etkinlikler) katkıda bulunma

4. KİŞİSEL VE MESLEKİ ÖZELLİKLER

- 4.1. Zamanı iyi kullanma
- 4.2. Danışma, önerilerden yararlanma
- 4.3. Diğer öğretmenlerle iş ilişkileri kurma
- 4.4. Diğer öğretmenlerle mesleğiyle ilgili bilgi alışverişinde bulunma
- 4.5. Toplantı, hizmet-içi eğitim, araç gereç hazırlama gibi okul etkinliklerine katılma
- 4.6. Öğrenci velileriyle iyi ilişkiler kurma
- 4.7. Okulun tümünü ilgilendiren etkinliklere katılma
- 4.8. Kendi performansı üzerinde düşünme ve gelişme için uygun girişimlerde bulunma
- 4.9. Mesleki davranış ve görünüm standartlarına uyma

BÖLÜM 4

OKUL DENEYİMİ

Dersin Tanımı

Öğretmen adaylarının, öğretmenliğe hazırlanmaları sırasında öğretmen ve öğrencilerle birlikte uygulama çalışmaları yapmaları esastır. Bu amaca yönelik derslerden birincisi, öğretmenlik mesleğini oluşturan birçok görevi öğretmen adaylarına tanıtmaya yönelik güden plânlı gözlem ve etkinliklerden oluşmaktadır. Buna kısaca Okul Deneyimi adı verilmiştir. **Okul Deneyimi dersi 1 saati teorik 4 saati uygulama olmak üzere haftalık 5 saatlik (3 kredilik)** ders olarak okutulmaktadır. Teorik ders fakültede bir öğretim elemanı tarafından verilirken uygulama kısmı okullarda yapılmaktadır.

Dersin Amacı

Öğretmen adaylarının ileride görev yapacakları okul ve sınıf ortamını daha iyi tanıyarak gerek duyacakları mesleki yeterlikleri oluşturmak. Adaylara, öğrencilerinin yaş, yetenek, özel ihtiyaçlarına uyarlayabilecekleri çeşitli öğretim teknikleri geliştirmelerinde yardımcı olmak. Adayları, etkili bir okul ortamı oluşturulmasına katkıda bulunabilecek anlayış ve tutumlara sahip, iyi birer öğretmen olabilecek hale getirmek.

Dersin Kapsamı

Bir yarıyıl boyunca Okul Deneyimi dersi kapsamında yapılacak etkinliklerin listesi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

HAF TA	YAPILACAK ETKİNLİKLER
1	Okul deneyimi dönem planlaması: Açıklamalar/Hazırlık
2	Öğretmenin okuldaki bir günü
3	Öğrencinin okuldaki bir günü
4	Bir öğrencinin incelenmesi
5	Öğretim yöntemleri
6	Derslerin gözlenmesi
7	Ders yönetimi ve sınıf kontrolü (Sınıfta öğretmenin rolü ve sınıf yönetimi)
8	Dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma
9	Soru sorma (Soru türleri, soru sorma alıştırmaları)
10	Ölçme ve değerlendirme teknikleri (Test hazırlama, testin puanlanması ve analizi)
11	Okulda araç-gereç ve yazılı kaynaklar
12	Öğretimde benzetimlerden yararlanma
13	Okul ve toplum
14	Mikro öğretim teknikleri
15	Okul deneyimi çalışmalarının değerlendirilmesi ve okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama

Bu etkinlikler ile ilgili ayrıntılı bilgiler **Etkinlikler** kısmında verilmiştir. Okul Deneyimi etkinliklerinin amacına uygun bir biçimde gerçekleştirilmesi için **Ekler** bölümündeki **Okul Deneyimi Dersi Çalışma Planının ilk hafta** hazırlanması ve bu planlamaya uyulması gerekmektedir.

Dersin İşleyişi

Öğretmen adayları tamamladıkları haftalık etkinliklerle ilgili rapor yazarlar. Uygulama okulundaki uygulama öğretmeninin görüşü alınır. **Hazırlanan raporlar dersin sorumlu uygulama öğretim elemanı tarafından düzenli olarak her hafta kontrol edilir.**

Devam Durumu

Okul Deneyimi dersi ilgili bölümün eğitim programında belirtilen dönemde, uygulama kısmı uygulama okulunda ve teorik kısmı da fakültemizde yapılır. **Dersin uygulama kısmına % 80 devam zorunluluğu vardır.** Teorik kısmına da yönetmeliğe uygun olarak devam zorunludur. Öğrenci devamsızlık hakkını zorunlu hallerde kullanır. Bu durumda uygulama okulu koordinatörü ile uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanına haber vermek zorundadır. Ayrıca öğretmen adayları her hafta **Ekler** bölümündeki **Yoklama** ve **Devam Çizelgelerindeki** ilgili yerleri imzalamaları ve **Devam Çizelgesindeki** ilgili yerleri doldurup uygulama öğretim elemanına teslim etmeleri gerekmektedir.

Dersi Değerlendirme

Okul Deneyimi dersini değerlendirirken aşağıdaki işler gerçekleştirilir.

- ✓ Okul Deneyimi dersi sırasında öğretmen adayının etkinliklerini rapor ettiği dosya düzenli bir biçimde uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanı tarafından denetlenerek, görevlerini yerine getirip getirmediğine bakılır.
- ✓ Öğretmen adayının başarı notunu hesaplama, adayının **Devam Çizelgesi** ve uygulama okulundaki etkinlikleri göz önüne alınarak, **Gözlem Raporlarının** değerlendirilmesi ile yapılır.
- ✓ Devamsız durumda olanlar dersi tekrar etmek zorundadır.
- ✓ Okul Deneyimi dersi, yarıyıl içi değerlendirmesi, yarıyıl sınavı tarih ve saatine kadar öğretmen adayının yapmış olduğu çalışmalarla ve çalışma raporları ile yapılır.
- ✓ Uygulama öğretmenleri danışmanlıklarına verilen öğretmen adaylarına ait **Ekler** bölümündeki **Not Çizelgesi** ile **Devam Çizelgesini** okul idaresine teslim ederler. Uygulama Okulu Müdürlüğü bu belgeleri Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığına resmi yazı ile gönderirler. Bu formlar **Ekler** bölümündeki **Yoklama Çizelgesi** ile birlikte ilgili dersin sınav saatinde ilgili öğretim elemanına teslim edilir.
- ✓ Okul Deneyimi dersinde öğretmen adayının yapmış olduğu çalışmaların, yarıyıl sonu sınav değerlendirmesi, **Gözlem Raporları** ve **Değerlendirme Formuna** göre yapılır.

NOTLAR:

1. Raporları öğretmen adayı tarafından el yazısı ya da bilgisayar kullanılarak yazılabilir.. Gerekirse her etkinlik için yeni sayfalar eklenebilir.
2. Uygulama okulundaki öğretmen adayları herhangi bir sorunla ilgili öncelikli olarak uygulama öğretim elemanı ile iletişime geçmelidir, Problem anabilim dalında çözülemezse, gerekli görüldüğünde Fakülte Koordinatörüne sorun iletilmelidir.

ETKİNLİKLER

ETKİNLİK 1: DÖNEM PLANI

Özet. Okul Deneyimi dersinin bu dönem ile ilgili planınızı, okulda size yardımcı olacak uygulama öğretmeni ile birlikte yapınız.

1. Bu dönemin uygulama okulunda geçen ilk günün sonunda, geriye kalan haftalarla ilgili çalışma planınızın ana hatları üzerinde ilgililerle görüş birliği sağlamış olmalısınız. Bu konuda, okul deneyimi çalışmalarından sorumlu fakülte öğretim elemanına vermek üzere bir plan taslağı hazırlamış olmanız gerekir.
2. Uygulama okulundaki çalışmalarınızı yakından izleyecek ve size rehberlik yapacak olan uygulama öğretmeniyle bir görüşme yapmak üzere **randevu almayı unutmayınız**. Bu görüşmede, fakülte öğretim elemanının sizden ikinci dönem içinde yapmanızı istediğı çalışmaları öğretmene anlatınız. Ondan, bu çalışmaların uygun bir şekilde organize edilmesi konusunda size yardımcı olmasını rica ediniz.
3. Öğretmeninize dersin tüm hazırlıklarına katılmak ve bu hazırlıkları yapmak istediğınızı açıklayınız. Öğretmeninizin plan hazırlıklarına katılınız ve görüş birliğine varınız. Uygulama okulunda geçen günleriniz arasındaki zamanlarda, size yardımcı olan uygulama öğretmeniyle gerekli hallerde nasıl ilişki kurabileceğinizi öğrenmeniz sizin için çok yararlı olacaktır.
4. Uygulama okulunda bu dönem geçireceğiniz **her gün içinde**, diğer bir sınıfta bu kitaptaki etkinliklerden birini yapmaya çalışmakta ve başka bazı dersleri gözlemekte uygulama öğretmeni ile görüş birliğine varmakta olacağınızı unutmayınız.

ETKİNLİK 2: ÖĞRETMENİN OKULDAKİ BİR GÜNÜ

Özet. Bir gününüzü, alanınızda çalışan bir öğretmen veya sınıf öğretmenin okuldaki bir günlük zamanını nelere ve nasıl harcadığını öğrenmeye ayırınız. Bu bir gün içinde, öğretmenin mesleği ile ilgili olarak yaptığı bütün işleri, bunlara harcadığı zamanı not etmeye çalışınız.

1.

- a. Öğretmenin sınıf içinde ve dışında bir günü boyunca yaptığı bütün işlerin bir listesini yapınız. Listeye yazdığınız işlerden her biri için harcanan zamanı da tahmin etmeye çalışınız. Bu, size okuldaki bir günde öğretmenin yaptığı işlerin çeşitleri ve bunların günlük işler arasındaki ağırlığı hakkında bilgi sağlayacaktır. Topladığınız bu bilgiler, öğretmenliğe ve diğer görevlere harcanan zaman konusunda size bir fikir verecektir.
- b. Elde ettiğiniz sonuçları dosyanıza not ediniz. Günün sonunda, bu notları izlediğiniz öğretmenle birlikte gözden geçiriniz.
- c. İzlediğiniz öğretmene, bugünün onun okulda geçirdiği günleri temsil eden iyi bir örnek olup olmadığını sorunuz. Öğretmene ayrıca, okuldaki görevi ile ilgili olarak akşamları veya hafta sonlarında yaptığı başka işler bulunup bulunmadığını da sorunuz ve böyle işler varsa onları da not alınız.

Öğretmenlerin yaptıkları işlerden bazı örnekler: Öğrencilerin öğrenmelerini sağlamaya çalışma, öğrencilerle bireysel olarak veya küçük gruplar halinde görüşme, velilerle görüşme, öğretmen toplantıları, eğitici kulüp çalışmaları, araç gereç bulma ve bunları kontrol etme, özel araç gereç hazırlama, derse hazırlanma, okul yönetiminin verdiği görevleri yapma, öğrenci çalışmalarını değerlendirme.

2. Öğretmenin okulda geçen bir günlük çalışmaları hakkındaki düşüncelerinizi kısa kısa not ediniz. Bunlar, sizin görmeyi umduğunuz çalışmalara ne kadar benziyor?
3. Dönem içinde uygulama çalışmanızda şu konuları araştırınız ve not ediniz.
  - Haftada bir nöbet
  - Sınıf öğretmenliği ve rehberlik çalışmaları
  - Eğitici kulüp çalışmaları
  - Sağlık ve güvenlik önlemleri
4. Çözümünü bulamadığınız bir problem ile karşılaşmışsanız onu arkadaşlarınızla ve danışmanlarınızla tartışınız. Sonuçta ulaştığınız neticeleri kısaca not ediniz.

ETKİNLİK 3: ÖĞRENCİNİN OKULDAKİ BİR GÜNÜ

Özet. Bir öğrenci seçin ve gözlemleyin.

Sınıfın rehber öğretmenine ve ders öğretmenlerine danışarak okuldaki bir günlük çalışmalarını incelemek amacıyla bir öğrenci seçiniz. Çalışmalarına hiçbir müdahalede bulunmadan, bu öğrenciyi sınıfta bir gün boyunca gözleyiniz. Gözlemlerinizi sırasında dikkatinizi aşağıdaki konular üzerinde toplayınız.

1. Aynı gün içinde öğrencinin devam ettiği dersler nelerdir?

2. Her bir derste gerçekleştirilen başlıca etkinlikler nelerdir? Özellikle öğrencinin katıldığı etkinliklerin neler olduğunu, bunların sayısını ve çeşitlerini not almalısınız. Olanaklar ölçüsünde, öğrencinin bu etkinliklerden her birine harcadığı zamanı tahmin etmeye çalışmalısınız. Örneğin, öğrenci okuldaki bir günü içinde ne kadar zamanını oturup öğretmeni dinlemeye, öğretmenin ne yapmakta olduğuna bakmaya, öğretmenle etkileşimde bulunmaya, kendi başına veya diğer öğrencilerle çalışmaya, bunlardan daha başka bir iş yapmaya harcamaktadır?

Öğretme-öğrenme etkinliği örneklerinden bazıları şunlardır: Öğretmenin ders anlatması, soru-cevap, uygulama çalışması, gösteri (demonstrasyon), öğretme-öğrenme araç gereçlerinin kullanılması, öğrencilerin gruplar halinde çalışmaları, öğrencilerin bireysel olarak çalışması.

3. Günlük çalışmanızın sonunda, izlediğiniz öğrencinin okuldaki o günü ile ilgili izlenimlerini de öğrenmeye çalışınız.

4. Öğrencinin okuldaki bir günü ile ilgili izlenimlerinizi kısaca not ediniz. Bu notlarınızı, başka öğrencileri gözlemiş olan sınıf arkadaşlarınızın notları ile karşılaştırınız.

5. Dersinizi planlarken bu çalışmadan sağladığınız bilgilerden nasıl yararlanabilirsiniz? Öğrencilerin gereksinimlerini dikkate almaya çalışırken neleri unutmanız gerekir? Bu ve benzeri konularda hatırlayabildiğiniz noktaları not alınız.

ETKİNLİK 4: BİR ÖĞRENCİNİN İNCELENMESİ

Özet. Bir öğrencinin incelenmesi

Bu etkinliğin temel amacı, öğrencileri okulda gerçekleştirecek öğrenmelere ilişkin yönleriyle tanıma konusunda öğretmen adaylarına yardımcı olmaktır. Çünkü onlardan, öğretmen olduklarında derslerini bu bilgiler ışığında planlayarak yürütmeleri istenecektir.

1. Öğretmene danışarak, incelemek üzere bir öğrenci seçiniz. Çalışmalarına hiçbir müdahalede bulunmadan, bu öğrenciyi okuldaki bir günü boyunca dersleri sırasında gözleyiniz. Aynı sınıfta daha sonra da çalışma yapar veya bu öğrenciyle başka okul çalışmalarında da karşılaşırsanız, gözlemlerinize bu çalışmalar sırasında da devam edebilirsiniz.

Gözlemlerinizi sırasında dikkatinizi, öğrencinin aşağıda verilen durumlarda gösterdiği davranışlar üzerinde toplayınız. Öğrencinin, bu durumlarda ne yapmakta olduğuna bakınız.

- Sözlü etkinlikler: Dinleme (konuşma, müzik, diğer sesler), konuşma, soru ve cevap
  - Uygulama çalışmaları: Öğretmenin yaptığı gösteriler (demonstrasyonlar) ve öğrenci etkinlikleri
  - Yazılı materyallerle çalışmalar: Okuma, yazma
  - Görsel materyallerle çalışmalar: Öğretme-öğrenme araç ve gereçleri, sanat eserleri
  - Sosyal etkileşim: Öğrenciler toplu haldeyken, gruplar halindeyken, bireysel olarak çalışırken
  - Oyun
2. Öğrencinin okuldaki bir gününe ilişkin çalışmasını ve etkinliklerini not ediniz.
  3. Sizin almış olduğunuz eğitim programındaki çocuk gelişimi çalışması ile öğrencilerle ilgili bu bilgiler nasıl bağlantılıdır?

Not: Bu etkinlik, Okul Deneyimi dersi boyunca birkaç kez tekrarlanmalıdır. Etkinliğin her tekrarında, öncekilerden farklı yaşta, farklı cinsiyette ve farklı yetenek düzeyinde bir öğrenci seçilmelidir.

ETKİNLİK 5: ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Özet. Kendi alanınızdan çeşitli öğretme-öğrenme etkinliklerini belirleme.

1. Olanak varsa aynı gün içinde, kendi alanınızdan birkaç öğretmenin dersini gözlemeye ve bu yolla, çeşitli öğretme-öğrenme etkinliklerim görmeye çalışınız.
2. Gözlediğiniz öğretme-öğrenme etkinliklerinin bir listesini yapınız. Bu amaçla, aşağıda verilen örneğe benzer bir formdan yararlanabilirsiniz. Derste bu etkinliklere ayrılan süreleri de gösteriniz. Etkinlikler sırasında öğretmen ve öğrencilerin neler yapmakta olduklarını belirtiniz. Sizin öğretme-öğrenme etkinliklerinizin analizi Etkinlik 2'den daha detaylı olmalıdır.

Öğretme-öğrenme etkinlikleri ile ilgili bazı örnekler: Öğretmenin açıklama yapması, öğretmenin soru sorması, ders kitaplarının kullanılması, öğretmenin bir görsel-ışitsel araç kullanması (hangi araç olduğu belirtilecek), öğretmenin bir gösteri (demonstrasyon) yapması, öğrencilerin gruplar halinde çalışmaları, öğrencilerin bireysel olarak çalışmaları, öğrencilerin yazılı bir metni okumaları, çalışma yaprakları üzerinde çalışılması, yazı yazılması, çizim yapılması. Ayrıca, öğrencilerin hiçbir öğretme-öğrenme etkinliğine katılmadan sınıfta geçirdikleri zaman ile sınıfta kontrolün sağlanması için harcanan zamanı da not ediniz.

Öğretme-öğrenme etkinliklerine ilişkin bir gözlem kaydı örneği:

Sınıf.....	Öğrenci sayısı.....	Konu.....
....	....	....
Saat	Öğretmen etkinliği	Öğrenci etkinliği
9.30	Sınıfa soru sorar Türkiye'deki endüstri kuruluşlarını anlatır	Soruları yanıtlar Dinler
9.35	Haritaları verir sınıfta dolaşır ve gruplarla konuşur	Gruba verilen haritayı kullanarak sorulara yanıt bulmaya çalışır

3. Her dersten sonra, gözlemlerinizi öğretmen ile gözden geçirin ve bu görüşme ile ilgili düşüncelerinizi not ediniz.
4. Derste her bir etkinlik türü için ne kadar zaman harcanmakta olduğunu, yüzdeler şeklinde ifade ediniz.
5. Bulgularınızı değerlendiriniz ve değerlendirme sonuçlarını not ediniz.
6. Elde ettiğiniz sonuçları, aynı etkinliği tamamlamış olan diğer arkadaşlarınızla tartışınız. Aşağıdaki noktalarla ilgili ortak görüşlerinizi not ediniz.
  - Öğrencilerin gözlenen etkinliklerle ilgili tepkileri
  - Öğrencilerin ilgilerinin ve katılımlarının sürdürülebilmesi için etkinliklerin uzunluklarının ne kadar olması gerektiği
  - Etkinliklerin genellikle belli bir sıra ile yapılıp yapılmadığı
  - Farklı öğretmenlerin değişik yaklaşımlardan, değişik yöntemlerden yararlanıp yararlanmadıkları, zamanı farklı biçimlerde kullanıp kullanmadıkları
  - Öğretmenlerin, öğretmekte oldukları sınıf ne olursa olsun kendilerine özgü birer

öğretme stillerinin olup olmadığı

7. Gözlemlerinizi, bunlar üzerindeki çalışmalarınız ve arkadaşlarınızla yaptığınız tartışmalardan, öğretim yöntemlerinin etkililiğine ilişkin olarak çıkardığınız sonuçları yazınız.
8. Daha sonra öğretmenliğini yapacağınız bir konu ile ilgili bir ders planı hazırlayınız. Bu planda, kendi alanınızla ilgili olabildiği kadar çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanmaya çalışınız. Bu yöntemlerle yapacağınız çalışmaları, hem konunun kendi yapısına uygun bir şekilde öğrenilmesini hem de ders süresince çeşitli etkinliklerden yararlanılmasını sağlayacak bir sıra ve düzene sokunuz.

ETKİNLİK 6: DERSLERİN GÖZLENMESİ

Özet. Gözlem formunun nasıl kullanılacağını öğreniniz. Bu amaçla aşağıdaki gözlem formu örneği üzerinde çalışabilirsiniz. Aşağıdaki noktaları göz önünde tutarak kendi alanınızda üç değişik dersi gözlemeye çalışınız. Bu derslerden her biri ile ilgili gözlemlerinizi seçtiğiniz gözlem formuna kaydediniz.

1. Okullardaki uygulama çalışmalarında size rehberlik eden fakülte öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinin sizin öğretmenlik becerilerinizi gözlemekte kullanacakları gözlem formu üzerinde de çalışabilirsiniz.
2. Gözlem yapacağınız her dersten önce, sınıfın özellikleri, dersin amaçları ve ana hatları ile ilgili bilgi edinmek için öğretmenle bir görüşme yapınız. Öğretmenden, sınıfın kendine has özellikleri varsa, derste bazı özel öğretim tekniklerinden yararlanılacaksa bunları size anlatmasını isteyiniz.
3. Kendi alanınızla ilgili derslerden her birini başından sonuna kadar izleyiniz. Bunların her birinde ayrı bir öğretmeni gözleme olanağı bulabilerseniz sizin için daha iyi olacağını unutmayınız. Her derste gözlemlerinizi ayrı bir forma kaydediniz.
4. Gözlem yaptığınız her dersten sonra, gözlemlerinizi gözlediğiniz öğretmenle birlikte gözden geçiriniz. Gözlemlerinizi ilgili sorular olursa cevaplayınız. Öğretmenden, dersi ile ilgili kendi değerlendirmesini öğrenmeye çalışınız.
5. Forma kaydettiğiniz gözlemlerinizi değerlendiriniz. Gözlem kayıtlarınızı değerlendirmede kullanırken karşılaştığınız güçlükler olursa bunları bir yere not ediniz. Gözlem formunun kullanılışım, okullardaki uygulama çalışmalarınızda size rehberlik yapmakta olan fakülte öğretim elemanı ile tartışınız.

Ders Gözlem Formu (gözlem sırasında dikkat edilecek noktalar)

Öğretmen adayı .....
Sınıf..... Tarih.....
Ders.....
Öğretmen (ler) .....
Öğrenci sayısı .....

Dersi planlama: Öğretmen, dersini planlamak veya ona hazırlanmak için dersten önce neler yapmıştır?

Başlangıç: Derse nasıl başlamıştır?

Dersin amaçları: Size göre öğretmen bu derste, öğrencilerin neleri öğrenmesini sağlamaya çalışmaktadır?

Öğretme-öğrenme yaklaşımı: Öğretmen dersini nasıl organize etmekte ve dersi nasıl geliştirmektedir?

Öğretim yöntemleri: Derste öğrencilerin katıldıkları birbirinden farklı etkinlik tipleri nelerdir? Öğretmen, dersin her aşamasını nasıl bir düzenleme ile gerçekleştirmektedir?

İletişim: Öğretmenin sınıftaki ses tonuna dikkat ediniz; öğretmen yönerge veya açıklamaları sunarken ve soru sorarken ses tonundan nasıl yararlanmaktadır? Öğretmen, sınıftan kendisine ulaşan dönütleri nasıl kullanmaktadır?

Etkinlikler arasındaki geçişler: Öğretmen, derste bir etkinlikten diğerine geçişi nasıl sağlamaktadır?

Öğrencilerin yönetimi: Öğretmen, öğrencilerin davranışlarını nasıl yönetmektedir? Sınıfı nasıl güdülemektedir? Bireysel çalışmalar veya grup çalışmalarından nasıl yararlanmaktadır? Övgü ve yaptırımları nasıl kullanmaktadır? Öğretmen, potansiyel rahatsızlık kaynaklarıyla ilgili olarak ne yapmaktadır? Ses tonunu değiştirme, öğrenciye bakma, onun etrafında dolaşma, jest ve mimiklerle iletişimde bulunma gibi araçlardan nasıl yararlanmaktadır? Varsa disiplin problemleri, yaramaz ve ilgisiz öğrencilerin kesinti ve engellemelerine karşı nasıl önlem almaktadır?

Dersi bitirme: Öğretmen dersi nasıl bitirmektedir? Dersi toparlama, derste öğrenilenleri özetleme yapıyor mu? Derste olup bitenleri gözden geçiriyor, ileriye yönelik olarak bir şeylerden söz ediyor mu? Dersi bitirmesi ve sınıfı boşaltması ne kadar zaman alıyor?

Öğrenci çalışmalarını değerlendirme: Öğretmen, öğrencilerin çalışmalarını ve dersteki ilerlemelerini değerlendirmek için ne yapıyor?

Genel öneriler

.....
.....

ETKİNLİK 7: DERSİN YÖNETİMİ VE SINIFIN KONTROLÜ

Özet. Sınıf yönetimi hakkında düşünmeye başlama.

Sınıfta olup bitenlerin kontrol altında tutulmasını ve öğrenciler için etkili bir öğretme-öğrenme ortamı oluşturulmasını sağlayan becerileri öğrenmeye çalışınız. Sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin etkili ve verimli bir biçimde işletilmesini sağlayan bu becerilerin öğretmenlik rolünün özünü oluşturduğunu unutmayınız.

Bir dersin tümünü izleyerek, sınıf yönetimine ve sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin işletilmesine ilişkin önlemleri ve bunların nasıl gerçekleştirildiğini gözleyiniz. Bu gözlemlerde, aşağıdaki örneğe benzer bir formdan yararlanabilirsiniz. Gözlem yapacağınız dersten önce öğretmenle bir görüşme yapmayı unutmayınız. Bu görüşme sırasında öğretmene, kullanacağınız gözlem formunu gösterebilir ve gözlem sırasında neleri görmeye çalışacağınızı anlatabilirsiniz.

Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü ile ilgili gözlemlerde dikkat edilecek noktalar:

Dersin başlangıcında: Öğrencilerin sınıfa girişlerinde kontrol nasıl sağlanıyor? Derse başlamadan önce sınıftaki öğrencilerin yerlerine yerleşmeleri ve dikkatlerini konu üzerine toplamaları için neler yapılıyor? Derse açık ve net bir şekilde başlanması nasıl sağlanıyor? Başka şeylerle ilgilenen ve sınıfa geç giren öğrencilere zaman kaybetmeden müdahale etme amacıyla neler yapılıyor?

Gözlem formunun bu kısmında, Bloom'un okulda öğrenme modelinde, "öğretim hizmetinin niteliği" içindeki temel öğelerden biri olan "öğrenciye, neleri öğreneceğini ve bunun için ne yapması gerektiğini anlatan işaret ve açıklamaların sunulması" ile ilgili önlemlere de yer verilebilir. (Bakınız, B.S.Bloom, *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1995, sayfa: 129-164) D.Ali Özçelik, *Eğitim Programları ve Öğretim*, ÖSYM Eğitim Yayınları 8, Ankara 1989, sayfa: 165-172)

Ders sırasında: Öğrencilere nasıl hitap ediliyor? (Adları kullanılarak mı?) Yönergelerin açık ve anlaşılır olması nasıl sağlanıyor? Öğrencilerle konuşurken nasıl davranılıyor? (Yüzlerine bakılıyor mu?) Sınıfın tümü nasıl görüş alanı içinde tutuluyor; sınıfın her köşesinde olup bitenden nasıl haberdar olunuyor?

Stratejiler: Yüzünü sınıfa dönük tutma, hareketli olma ve sınıf içinde dolaşma ve benzeri önlemler nasıl kullanılıyor? Etkinlikler arasındaki **geçişler** nasıl sağlanıyor? Sınıftaki bütün öğrencilerin derse katılımını sağlamak için sorulardan nasıl yararlanılıyor? Övgü ve cesaretlendirmeler nasıl kullanılıyor?

Gözlem formunun son iki kısmının uygun yerlerinde, Bloom' un okulda öğrenme modelinde, "öğretim hizmetinin niteliği" içindeki temel öğelerden, "öğrencinin öğretme-öğrenme sürecine aktif katılımının kolaylaştırılması ve özendirilmesi", "öğrencinin süreçteki öğrenmelerinin pekiştirilmesi, öğrencilerin öğrenme eksiklerinin belirlenerek zamanında giderilmesi" ile ilgili önlemlere de yer verilebilir. (Bakınız B.S. Bloom' un yukarıda verilen eseri s: 129-164: D.Ali Özçelik' in yukarıda verilen eseri s: 173-201).

Ders sonunda: Öğrencilerin toparlanması ve sınıftan çıkarılmasında sessizlik ve düzen nasıl sağlanıyor? Bir sonraki ders öğretmene sınıf nasıl hazırlanıyor?

ETKİNLİK 8: DERSİ PLÂNLAMA VE ETKİNLİKLERİ SIRAYA KOYMA

Özet: Bir konu ile ilgili olarak bir dizi öğretme-öğrenme etkinliği tasarladıktan sonra bir ders planı yapınız. Bu planı bir sınıfta uygulayınız.

Bir konuyu öğretmeye başlamadan önce, öğretim programı ve ders kitabına ek olarak çeşitli kaynak kitapları ve diğer bilgi kaynakları incelenmeli ve buna göre bir program hazırlanmalıdır. Plân hazırlanırken konunun başlıca bölümleri, temel ve zenginleştirici nitelikteki öğretme - öğrenme materyalleri, görsel araç ve gereçler, ev ödevleri ile ilgili öneriler, ilgili diğer etkinlikler tespit edilip bir dosyada saklanabilir. Yıldan yıla bunları güncelleştirebilir. Yeni malzemeler buldukça bunlara eklemeler yapabilir. Bir konu her ele alınışında, oluşturulan dosyadan yararlanılabilir. Seçilen konunun başından sonuna kadar yararlanılacak öğretme - öğrenme etkinlikleri tasarlanır ve buna uygun sıralama yapılır. Etkinlikler düzenini, her biri öğretmen için tatmin edici bir öğretme, öğrenciler için de tatmin edici bir öğrenme çabası olacak şekilde bölümlere ayırmak gerekir.

Konunun bölümlerini birer ders saatinde öğrenilecek şekle getirmek yararlı olur. Öğretimde yararlanılacak öğretme - öğrenme araç gereçleri sağlanıp sınıftaki koşullarda ve derse ayrılan zaman içinde kullanılacak şekilde ders başlamadan önce düzenlenmelidir.

Ders planı hazırlamak dersin işlenişi esnasında büyük yarar sağlamaktadır. Plan, öğretmene derste kılavuzluk edecek kadar ayrıntıya sahip olması gerekmektedir. Ancak planın, öğretmenin ayrıntılara takılıp kalmasına veya ayrıntılar içinde kaybolmasına neden olacak kadar uzun olması da iyi değildir. Planda, öğretmenin yapacağı ve öğrencilerin yapacakları çalışmalar üzerinde durmak yeterlidir. Bir dosya yaprağının bir veya iki yüzüne yazılmış olan bir planın yeterli olacağı düşünülmektedir. Planda, aşağıdaki noktaların açıkça belirtilmiş olması önerilmektedir.

- **Başlık:** Konunun adı
- **Tarih ve saat:** Dersin hangi gün ve saatte yapılacağı
- **Hedefler:** Bunlar konuya özel ifadeler olabileceği gibi, öğrencilerin davranışları, beceriler, öğrenme yaklaşımları şeklinde de olabilir.
- **Araç gereç ve kaynaklar:** Kullanılacak öğretme-öğrenme araç gereçleri, özel kırtasiye ya da cihaz
- **Etkinlikler:** Dersteki basamakların açıkça belirtilmesi; her bir basamağın gerçekleşmesi için tahmini süre. Etkinlikler arasında şunlardan bir bölümüne yer verilmiş olabilir: Açıklama, soru sorma, gösteri yapma, görsel araçlar üzerinde çalışma, bireysel çalışma veya grup çalışması, okuma, yazma, şema hazırlama, test sorularını cevaplama, oyunlar, bilgisayarla çalışma. Etkinliklere belirlenirken büyük ölçüde, öğrencileri etkin kılan ve onların öğretme - öğrenme sürecine katılımlarını gerektirenlere yer vermek daha uygundur.
- **Değerlendirme:** Değerlendirme işlemi dersten sonra yapılabilir. Öğrencilerin tepkileri ve davranışları, öğretmede karşılaşılan sorunlar ve öğretmenin kendi güçlü ve zayıf tarafları ile ilgili düşünceler, ileride bu tecrübelerden yararlanmak üzere not edilmelidir.

ETKİNLİK 9: SORU SORMAYI GÖZLEMLEME

Özet. Öğretmenin on dakika veya daha uzun bir süreyle soru-cevap tekniğinden yararlanacağı bir ders seçiniz. Aşağıdaki önerilerden yararlanarak öğretmenin soru sormadaki becerisini gözlemek ve gerekli notları almak için hazırlıklarınızı yapınız.

1. Dersten önce, sınıftaki öğrencilerin oturma düzenini gösteren bir plan hazırlayınız. Ders başlarken, öğrencilerin aynı düzende oturup oturmadıklarını kontrol etmeyi unutmayınız. Öğretmenin öğrencilere sorduğu soruları bir listeye yazınız. Bu liste ve plandan yararlanarak sorulan her sorunun kaçınıcı soru olduğunu, hangi öğrenciye yöneltilen sorudan sonra sorulduğunu ve sorulma amacını belirleyiniz.
2. Öğretmenin soruları hangi öğrencilerin cevapladığını oturma planı üzerinde işaretleyiniz. Derste, sınıftaki öğrencilerin tümüne soru sorulmuş olup olmadığını, sınıftaki erkeklere ve kızlara yaklaşık olarak aynı sayıda soru sorulmuş olup olmadığını, sınıfın değişik yerlerinde oturmakta olan öğrencilere yaklaşık aynı sayıda soru sorulmuş olup olmadığını inceleyiniz.
3. Aşağıdakilere ilişkin gözlemlerinizi not ediniz.
  - Öğrencilere, sorunun cevabını düşünmeleri için zaman verilmesi
  - Soruların öğrencilere yöneltilmesi ve öğrencilerin isimleriyle çağrılmaları
  - Öğrenciler soruyu beklenen şekilde cevaplayamadığında, sorunun farklı bir ifadeyle sorulması veya cevabı bulduracak ipuçları verilmesi
  - Övgü ve cesaretlendirmelerden yararlanılması
  - Cevapların tümüyle reddedilmesinden kaçınılması
  - Öğrencilerin dildeki gelişme düzeylerine uygun bir anlatımdan yararlanılması
  - Öğrencilerin cevaplamaya katılımını sağlamak ve onları cesaretlendirmek için göz temasından, jest ve mimiklerden yararlanılması
4. Dersten sonra, gözlemlerinizi öğretmenle birlikte gözden geçiriniz.
5. Soru sorma ile ilgili notlarınızı bir yere yazınız.
6. Yukarıdaki noktaları göz önünde tutarak, gözlem yapmakta olduğunuz sınıftaki çalışmaların bir bölümü ile ilgili bir soru-cevapla öğretim planı hazırlayınız.

ETKİNLİK 10: ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME TEKNİKLERİ (TEST HAZIRLAMA, TESTİN PUANLANMASI VE ANALİZİ)

Özet Bir test hazırlayarak sınıfa uygulayınız: sonuçları analiz ediniz.

1. Hazırlayacağınız testin, bir yandan sizin derste kazandırmayı hedeflediğiniz bilgi, beceri ve süreçleri, öte yandan da bunların öğrenilmesini sağlamak için derste birer araç olarak yararlandığınız konu veya etkinlikleri, dersteki ağırlıklarına uyumlu biçimde yoklaması gerektiğini unutmayınız. (Buna kapsam geçerliği dendiğini hatırladınız mı?)
2. Alanınızla ilgili bir dersin son olarak işlenen ünitesi veya sondan birkaç üniteyi kapsayan bölümü ile ilgili bir test planı hazırlayınız. Dersin bu bölümü ile ilgili bir belirtke tablosu yapınız. Tablodaki her bölümden kaç tane veya kaç puanlık soru sorulacağını belirleyiniz. Testte kullanılacak test maddesi (soru) çeşitlerine ve birden fazla çeşit kullanılacaksa bunların her birinden testte kaçar madde bulunacağına karar veriniz. Soruların cevaplarına değişik puanlar vermeyi düşünüyorsanız, bir puanlama anahtarı hazırlayınız.
3. Test planınızı okulda size rehberlik yapan uygulama öğretmeni ile görüşünüz. Bu görüşmelerde, planınızda değişiklik gerektiği ortaya çıkarsa bu değişiklikleri yapınız.
4. Test planınıza uygun maddeler (test sorulan) bulunuz veya böyle maddeler yazınız. Gerekli ise, bulduğunuz veya hazırladığınız maddelerle ilgili puanlama anahtarını hazırlayınız.
5. Bulduğunuz veya yazdığınız test maddelerini bir test düzenine koyunuz; yazım, çizim ve düzenlemesini yapınız; testinizi yeterli sayıda çoğaltınız; yetkilerden gerekli izni alarak bir sınıftaki öğrencilere uygulayınız.
6. Olanak varsa, testinizin test ve madde analizlerini yapınız.
  - Testinizdeki sorulara verilen cevapları puanlayarak bu puanlar üzerinde test analizi yapınız: yığılma (merkezi eğilim), değişkenlik (varyans) ölçülerini hesaplayınız; test puanlarının güvenilirlik ve geçerliğini tahmin etmeye çalışınız.
  - Testinizdeki maddeler (sorular) seçmeli tipte ise, bunlara verilen cevaplar üzerinde madde analizi yapınız: maddelerin güçlüğünü, ayırıcılığını tahmin etmeye çalışınız; maddelerin daha nitelikli hale getirilmesi için çeldiricilerinin işlerliğini gözden geçiriniz.
7. Olanak varsa, testinizdeki her maddeyi (soruyu) dikkatle inceleyiniz.
  - Sınıftaki öğrencilerin Öğrenme düzeyleri İle İlgili bilgilere göre, beklenenden daha az veya daha fazla öğrencinin doğru cevap vermiş olduğu maddeler var mı? Bu maddeler, başka açılardan nitelikli (kusuru olmayan) maddeler mi?
  - Sınıftaki öğrencilerin öğrenme düzeyleri ile ilgili bilgilere ve testten aldıkları puanlara göre, iyi öğrenen öğrencileri diğerlerinden ayırmayan veya beklenenin tersine bir ayırım yapar görünen maddeler var mı? Bunların beklenen yönde ayırıcı olması ve ayırma, güçlerinin artırılması için neler yapılabilir?
8. Test sonuçlarından yararlanarak, aşağıdaki sorulara cevap bulmaya çalışınız.
  - Dersin ele alınan bölümünde hedefler doğrultusunda beklenen ölçüde bir ilerleme sağlanabilmiş midir?
  - Testte sadece bir ünite ele alınmışsa bu ünitenin hangi bölümlerinde, birden fazla ünite ele alınmışsa bu ünitelerin hangilerinde öğrenme düzeyi en yüksek ve en düşük olmuştur?
  - Testte kapsanan konular, beceriler ve süreçlerle ilgili yanlış anlamalar ve öğrenme eksikleri nerelerde toplanmaktadır?
9. Yaptığınız test geliştirme çalışması ile ilgili kısa bir rapor hazırlayınız. Raporunuzu, size rehberlik eden uygulama öğretmeni ve fakülte öğretim elemanı ile gözden geçiriniz.

Not: Resim-iř, mzık ve beden eğitimi gibi derslerle, uygulamalı derslerde yukarıdaki gibi seçmeli testler hazırlanmayacak; performans testi tipi araçların hazırlanması yoluna gidilecektir.

ETKİNLİK 11: OKULDA ARAÇ-GEREÇ VE YAZILI KAYNAKLAR

Özet. Okulda, ne gibi araç gereç ve yazılı kaynaklar bulunduğunu, okulun uygulamakta olduğu kuralları, öğrencilere sağlanabilecek ödülleri ve uygulanabilecek yaptırımları öğrenmeye çalışınız.

1. Okulda bulunan **öğretme-öğrenme araç gereçlerini ve yazılı kaynakları** öğreniniz. Araç gereç ve kaynaklarla ilgili bu bilgilere, okulda çalıştığınız süre içinde ve özellikle öğretmenlik yapmaya başladığınızda elde ettiğiniz yeni bilgileri de eklemelisiniz.
2. Gözlem yaptığınız sınıflardaki kitaplıkları, öğrenci etkinliklerini gösteren panoları, sınıfların fiziksel yapılarını inceleyin. Öğrenmeyi olumlu etkileyen **sınıf ortamı** nasıl olmalıdır?
3. Okulda öğrencilerin uymaları gereken **kuralları** öğreniniz. Öğretmen adayı olarak bu kuralların uygulanması konusunda sizden nelerin beklenmekte olduğunu öğretmenlerle görüşünüz. Öğrenciler nasıl ödüllendirilmekte ve onlara gerektiğinde ne gibi cezalar uygulanmaktadır? Bu konulara ilişkin olarak elde ettiğiniz bilgileri kısa notlar halinde yazarak dosyanıza koyunuz.

Okulda ve okul içindeki çeşitli bölümlerde bulunan öğretme-öğrenme araç gereçlerini ve yazılı kaynakları belirlemek için kullanabileceğiniz formlarla ilgili bir örnek verilmiştir. Araç gereçler ve yazılı kaynaklar ile ilgili olarak toplanması gereken bilgiler:

Kitaplar

- Sınıftaki değişik derslerde ve sizin alanınızda kullanılan ders kitaplarının adları
- Yukarıda sözü edilen ders kitapları ile ilgili sizin değerlendirmeleriniz
- Öğretmenin kullanımına verilmiş olan başvurma kitapları
- Okul kitaplığında bulunan, alanınızda sınıfın düzeyine uygun kaynak kitaplar
- Öğrenciler tarafından kullanılmakta olan başka kitaplar
- Öğretmen tarafından hazırlanmış olan çalışma yaprakları ve diğer kaynaklar

Materyal üretimi

Öğrencilerin kendi materyallerini hazırlamada yararlanabilecekleri araç gereç ve olanakları

- Neler var, bunlar nerede duruyor; bunları kimler kullanıyor, siz bunları görebilir misiniz?
- Bilgisayar ve kelime işlem (elektronik dizgi) olanakları neler?
- Fotokopi makinesi ve diğer kopya alma araçlarından neler var?

Görsel araç ve gereçler

- Tepegöz, saydamlar (asetat), saydam üzerine yazı yazmak için özel kalemler
- Video göstericisi, video filmleri (kaset)

Öğrencilerin sınıfta kullanabilecekleri bilgisayarlar ve bilgisayar yazılımları

Diğer malzemeler

- Haritalar, fen deney araç gereçleri, modeller, şemalar, slaytlar vb. neler var?
- Bunları kim kullanıyor?
- Bunlar nerede saklanıyor?
- Siz bunları nasıl kullanabilirsiniz?

ETKİNLİK 12: ÖĞRETİMDE BENZETİMLERDEN YARARLANMA

Özet Öğretim tekniği olarak benzetimden (simülasyondan) yararlanacağınız bir ders planlayınız. Bu çalışmanızda size yardımcı olmak üzere aşağıda, benzetim ve derste benzetim tekniğinden yararlanma ile ilgili kısa bilgiler verilmiştir.

1. Benzetimlerde gerçek yaşamdan alınmış olay ve durumlardan yararlanır. Ancak bunlar, birer öğretme-öğrenme aracı olacak şekilde basitleştirilerek yeniden kurulmuştur. Bu basitleştirme ve yeniden kurma sırasında, olay veya durumun derste üzerinde durulacak olan yönü vurgulanmıştır. Diğer yönleri ise hedef alman gerçeğe yakınlık derecesine göre ya geri plana itilmiş ya da tümüyle göz ardı edilmiştir. Benzetimlerin en çok karşılaşılan örnekleri arasında şunlar vardır:

- Uçağın değişik kısımlarını etkileyecek kuvvetlerin hava tüneline konmuş bir model uçak üzerinde incelenmesi
- Harita üzerinde veya bilgisayarda oynanan harp oyunları
- Pilotluk öğretiminde kullanılan ve aday öğrencinin uçuş koşullarında yapılacak işlemleri tehlikelerden arındırılmış bir ortamda öğrenmesini sağlayan uçuş simülatörleri
- Bilgisayara aktarılmış endüstriyel üretim süreçleri, fen deneyleri, gerçek yaşamdan alınmış oyunlar
- Tıptaki tanı (teşhis) derslerinde, bilgisayara programlanmış hastalardan yararlanma
- Aile üyeleri ve bunlar arasındaki görev bölümünü, yerel yönetimlerin işleyiş biçimini, Parlamentolarda tartışma biçimini, tipik toplumsal sorunları, kişilik bozuklukları vb.ni canlandıran temsili oyunlar

Yukarıdaki kısa açıklamadan da anlaşılacağı gibi derste benzetimlerden yararlanmak demek; öğretme-öğrenme sürecinde, gerçek yaşamdaki hallerine belli yönlerden benzeyecek şekilde basitleştirilerek yeniden oluşturulmuş durumlar üzerinde çalışmak demektir. Benzetimde, verilen bilgilerle bir durum ortaya konmaktadır. Öğrencilere, bu durumda ne yapmalarının beklendiği bildirilmektedir. Bu yolla onlara, gerçek yaşamdaki bazı durumlar üzerinde uygulama ve alıştırmalar yapma olanağı sağlanmaktadır. Öğrenciler, böyle durumlarda kendilerine verilen bilgiler ışığında kararlara varmakta ve vardıkları kararların ne gibi sonuçlar doğuracağını görmektedirler.

2. Benzetim, aşağıdaki açılardan etkili bir öğretme-öğrenme tekniğidir.
  - Öğrencileri aktif öğrenme çabası içine sokma
  - Gerçekçi öğretme-öğrenme ortamları yaratma
  - Öğrencileri işbirliğine Özendirme
  - Öğrencileri Önceden belli ve tek bir çözümü olmayan durumlarla karşı karşıya getirme
  - Öğrencilere, karar verme konuşumla deneyim kazandırma
3. Her konu alanında, öğrencilerin ilgisini çekecek nitelikte ve gerçeğe yakın biçimde yeniden oluşturmaya yani benzetime elverişli pek çok örnek bulunabilir. Konu alanınızdan, televizyonda, mecliste, meslek odasında veya aile üyeleri arasında tartışılabilir konular düşününüz. Bunların da, benzetime elverişli konular olması olasılığı yüksektir.
4. Benzetimde, öğretmenin rolü önemlidir. Öğretimde yararlanan benzetimlerde, öğretmenin başta dikkatli bir hazırlık yapması ve sonunda da yine böyle bir izleme (takip) çalışmasına girmesi zorunludur. Öğretmenin, benzetim çalışmasının yapılması sırasındaki rolü ise biraz farklıdır. Benzetim çalışması sırasında öğretmen kendini geri plana çekmeli, yapılanları gözlemeli ve sınıfı kontrol altında tutmalıdır. Bu sırada

- öğretmen, sorulara verilecek doğru cevabın ne olduğu ya da iyi bir önerinin nasıl olacağı gibi konularda öğrencilerin düşüncelerine hiçbir müdahalede bulunmamalıdır.
5. Benzetimlerde, öğretme-öğrenme durumu üzerindeki kontrol öğrencilerin elindedir. Onlar durumu analiz ederler. Nasıl bir yol tutulacağına ve ne gibi işlemler yapılacağına karar verirler. Problem çözme bağlamı içinde diğerleriyle iletişim kurma ve onlarla işbirliğine girme yollarını kendileri bulur ve geliştirirler. Öğrenciler bütün işleri, öğretmenin müdahalesi olmadan yürütürler.
  6. Benzetim, diğer yöntemlerle yürütülen derslere göre daha fazla zaman alır. Buna karşılık benzetimin, diğer yöntemlerden önemli bazı üstünlükleri vardır. Benzetim, gerçek yaşama uygun şekilde yeniden oluşturulmuş bir durum içinde öğrencileri işbirliğine girmeye ve yaratıcılığa özendirir. Benzetim öğrencinin, pasif bir şekilde öğretmenden bir şeyler bekleme yerine, aktif olarak işin içine girmesini gerektirir. Benzetim çok sık kullanılmamalıdır. Öğretimde benzetimden arada bir yararlanılması yeterlidir.
  7. Bir benzetim hazırlayarak sınıfta uygulayınız. Bunun için, sırasıyla şu işlemleri yapınız:
    - **Hazırlık:** Bir konu seçiniz. Gerekli materyalleri bulunuz. Benzetim için bir plan hazırlayınız.
    - **Sınıfla hazırlık toplantısı (brifing):** Benzetim hakkında bilgi veriniz. Uyulacak kuralları belirtiniz. Kullanılacak materyalleri veriniz. Herhangi bir soru olursa bunları cevaplayınız.
    - **Benzetimin gerçekleştirilmesi:** Öğrencileri gözleyiniz. Notlar alınız. Müdahale etmeyiniz!
    - **Sınıfla sonuç toplantısı (brifing):** Ne olup bittiğini tartışınız. Sonuçlarla ilgili genellemelere ulaşma çabalarında öğrencilere yardımcı olunuz.
    - **İzleme (takip):** Bu çok önemlidir. Sınıftaki çalışmalardan önce ve sonra, benzetim ile bu çalışmalar arasında ilişki kurmaya çalışınız.

ETKİNLİK 13: OKUL VE TOPLUM

Özet. Okulun bulunduğu toplumdaki yeri hakkında bilgi toplama.

Bu etkinlik sırasında toplayacağınız bilgiler size hem öğretimi anlatacak hem de yararlı bazı ders materyalleri sağlayacaktır. Okul tek başına var olamaz; kendisini de içine alan daha geniş toplumun bir parçasıdır. Etkinlik 12'de müdürün okulu nasıl bir örgüt (organizasyon) olarak gördüğünü anlamış olmalısınız. Bu etkinlik sizi, okul örgütüne daha geniş bir çerçeveden bakmaya yöneltmektedir.

1. Aşağıdaki sorular sizi bir inceleme veya araştırma yapmaya sevk etmelidir. Bu soruları çeşitli insanlarla konuşarak, kendi gözlem ve incelemelerinizden yararlanarak cevaplayabileceksiniz.
  - Okulun içinde bulunduğu ve hizmet sunduğu semti fiziksel, sosyal ve kültürel yönleriyle nasıl tanımlarsınız?
  - Veliler okulu düzenli olarak ziyaret ediyor ve okuldaki çalışmalara herhangi bir yönden katılıyorlar mı?
  - Okulu başka kimler ziyaret ediyor?
  - Yakın çevredeki doktorlar, meclis üyeleri, polisler, diğer ülkelerden gelmiş ziyaretçiler, özel becerileri veya ilgileri olan kişiler arasında okula gelerek öğrencilerle konuşmaya istekli olanlar var mı?
  - Müzeler, sergiler, süpermarketler, farklı el sanatlarının icra edildiği yerler gibi, sınıfın düzenli bir gezi programı ile ziyaret edebileceği yerler var mı?
  - Fen bilgisi veya sosyal bilgiler derslerindeki çevre incelemeleri kapsamına alınması yararlı olabilecek yerler var mı?
2. Çalıştığınız okulun ve onun içinde yer aldığı yerel toplumun bir profilini çıkarabilmek için yukarıdaki noktalar ve benzeri ile ilgili olarak topladığınız bilgileri yazılı olarak bir yere not etmiş olmalısınız.

ETKİNLİK 14: MİKRO ÖĞRETİM TEKNİKLERİ

Her öğretmen adayından, bir konu veya davranışı fakültedeki sınıf arkadaşlarından oluşan bir gruba, beş dakikalık bir süre içinde öğretmesi istenecektir. Öğretim, videoya kaydedilecektir. Gruptaki öğretmen adayları, öğretim yapan arkadaşlarının yaptıklarını, bu amaçla hazırlanmış bir form üzerinde değerlendireceklerdir. Video kayıtları bütün gruba gösterilecek ve öğretmenlik yapan adayların durumları birlikte değerlendirilecektir.

Mikro öğretim teknikleri ile yapılacak ilk çalışmalarda **açıklama yapma** becerisinin geliştirilmesi beklenir. Çünkü bu, öğretmenlikte sıkça yararlanılan bir beceridir. Bu nedenle aşağıda, mikro öğretim teknikleri ile açıklama yapma becerisinin geliştirilmesi üzerinde durulmaktadır. Diğer öğretmenlik becerilerinin geliştirilmesi ile ilgili mikro öğretim çalışmalarının da buna benzer bir şekilde düzenlenebileceği açıktır.

Bir iletişim becerisi olan açıklama yapma, bilgi aktarma ve anlayış kazandırmada etkili bir araçtır. Ancak, istenen sonuçları verebilecek bir açıklama için çok iyi bir hazırlık yapılmış olması gerekir.

Mikro öğretimden önce yapılacak işler

Yapacağınız açıklama ile ilgili hazırlıklar:

1. İyi bildiğiniz ve açıklayabileceğinizi düşündüğünüz bir konu seçiniz. Bu amaçla, sizin alanınızdan bir konuyu, çalışmalarınızdan edindiğiniz bir deneyimi, ilginizi çeken bir şeyi seçmiş olabilirsiniz. Açıklamanızı öğretmen adayı arkadaşlarınıza yaparsanız, onların bilmedikleri ve ilgilerini çekecek bir konu seçmeniz iyi olur.
2. Seçtiğiniz konuda bildiklerinizi gözden geçiriniz. Bu konuda **gerçekten** çok zem biliyor musunuz? Bildiklerinizi, yeni ve ilgi çekici bilgilerle zenginleştirmeye çalışınız.
3. Beş dakikadan daha uzun olmayacak bir açıklama hazırlayınız. Üzerinde duracağınız düşüncelerin bir listesini yapınız. Bu düşüncelerden her biri üzerinde iyice düşününüz. Sorulabilecek sorular üzerinde durunuz. Açıklamanızın her bölümünü nasıl sunacağınızı, hangi sözcükleri kullanacağınızı, hangi öğretme-öğrenme araç gereçlerinden yararlanacağınızı kararlaştırınız. Açıklamanın her bölümü ile diğerleri arasında nasıl bir ilişki kuracağınızı belirleyiniz. Açıklamanızın bir özetini yapınız.
4. Başlangıcın çok önemli olduğunu, sınıfı öğrenmeye güdülmediğini ve öğrenmeye uygun bir ortam hazırladığını unutmayınız.
5. Kullanacağınız yazılı kaynakları ve tepegöz saydamları gibi öğretme-öğrenme araç gereçlerini hazırlayınız.
6. Öğretme sırasında yararlanabileceğiniz kısa notlar hazırlamayı unutmayınız. Ancak, açıklama yaparken sakın bu notları okuma yoluna gitmeyiniz.
7. Açıklamanızı sunarken, dili kullanma, ses tonu değişiklikleri, jest ve mimiklerden yararlanma, hareketleriniz ve görünümünüz, grupla ilişkileriniz ile ilgili olarak neler yapacağınızı iyice düşününüz.
8. Açıklama (sunuş) üzerinde yeterince alıştırmaya, yani prova yapınız.
9. Zamanlamanın iyi olup olmadığını kontrol ediniz.
10. Gereksinme duyabileceğiniz her şeyin hazır, istediğiniz yerlerde, uygun bir sırada olmasını sağlayınız.
11. Hazırlıklarınızı, aşağıda bir örneği verilen formdan yararlanarak kontrol ediniz.

Diğer öğretmen adaylarının yapacakları açıklamalar ile ilgili hazırlıklar:

12. 6-10 kişilik gruplar oluşturunuz.
13. Her grupta yapılacak çekimleri, bu çekimlerin her birinde açıklamayı yapacak, video kamerasını kullanacak, zamanı tutacak kişileri belirleyiniz. Gruptaki her çekimde bu rolleri üstlenen kişilerin değişmesi gerektiğini unutmayınız.

14. Her gruptaki video çekimlerinde, yukarıdaki üç rolü üstlenenlerin dışında kalanların dinleyici grubunu oluşturmaları ve açıklama hakkında notlar almaları için gerekli hazırlıkları yapınız.

Mikro öğretim sırasında yapılacak işler

15. Sıradaki ilk kişinin açıklamasını yapması ve çalışmanın video kaydının yapılması
16. Çalışma ve kayıt sırasında, zamanı tutan üyenin, dört dakika dolduğunda masaya vurarak bir dakikalık zaman kaldığını haber vermesi; beş dakika dolduğunda masaya iki kere vurması.

Zamanı ayarlama, çok önemli bir öğretmenlik becerisidir. Onun için, beş dakika dolduğunda açıklama yapan kişi, açıklamasını bitirememiş olsa bile durmalıdır. Hiçbir öğretmen adayının açıklamasına, beş dakika dolduktan sonra da devam etmesine izin verilmemelidir.

17. Dinleyici rolünde olanların, notlarına bakarak gözlem formunu doldurmaları.

Açıklama yapan öğretmen adayı da, kendi açıklaması ile ilgili izlenimlerine dayanarak bir form doldurmalıdır.

18. Sıradaki ikinci kişinin açıklamasına ve bu çalışmanın video kaydına geçilmesi; gruptaki bütün adayların açıklamaları ve bunlarla ilgili kayıt, değerlendirme vb. işlemlerinin aynı şekilde tamamlanması.
19. Okul Deneyimi dersini yürüten fakülte öğretim elemanının, beş dakikalık kayıtları öğretmen adaylarına birer birer izletmesi. Her kaydın izlenmesinden sonra öğretim elemanının, tartışma ve değerlendirme çalışmalarını başlatması ve ilk sözü açıklamayı yapan öğretmen adayına vermesi.

Tartışma ve değerlendirme sırasında öğretmen adayı, kendi açıklaması ile ilgili görüş ve önerileri dikkatle not almalıdır. Sonra da kendi açıklamasının, bunları özetleyen bir değerlendirmesini yapmalıdır.

20. Bütün öğretmen adaylarının açıklamaları bu şekilde gözden geçirildikten sonra fakülte öğretim elemanının, üzerinde durulmuş olan noktaları özetlemesi ve daha sonra yapılacak olan mikro öğretim çalışmasını tanıtmaları.
21. Öğretmen adaylarının, tamamladıkları çalışmadaki deneyimlerinden yararlanarak, aynı amaçla yararlanabilecekleri beş dakikalık yeni bir mikro öğretim hazırlığı daha yapmaları.
22. Mikro öğretim çalışmasının, yeni hazırlıkların görülmesi için bir-iki hafta içinde tekrarlanması; öğretmen adaylarının üzerinde çalışılmakta olan becerilerini en son şekliyle ortaya koymaya çalışmaları.

Mikro öğretimle ilgili değerlendirme formu

Ders	Evet	Kısmen	Hayır
Dersin başlangıcı ilgi çekici mi?.....	( )	( )	( )
Üzerinde durulan düşüncelerin neler olduğu açık mı?.....	( )	( )	( )
Üzerinde durulan düşüncelerin sırası açık mı?.....	( )	( )	( )
Dinleyenlere not alınma imkanı verildi mi?.....	( )	( )	( )
Sorulardan yararlanıldı mı?.....	( )	( )	( )
Görsel araç gereçlerden yararlanıldı mı?.....	( )	( )	( )
İlgi çekici örnekler verildi mi?.....	( )	( )	( )
Özetleme yapıldı mı?.....	( )	( )	( )
Zaman iyi ayarlandı mı?.....	( )	( )	( )
		Tatmin	Dikkat
Sunuşta	İyi	edici	gerekli
Sesin şiddeti, derecesi, değişimi, konuşma hızı.....	( )	( )	( )
Duraklamalardan yararlanma.....	( )	( )	( )
Kullanılan dil, dilde akıcılık.....	( )	( )	( )
Dinleyicilerle göz teması.....	( )	( )	( )
Jest ve mimikler.....	( )	( )	( )
Yüz ifadesi.....	( )	( )	( )
Görsel araç gereçler.....	( )	( )	( )
Heyecan-coşku.....	( )	( )	( )

ETKİNLİK 15: OKUL DENEYİMİ ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet. Okul çalışmalarınızı değerlendirin.

1. Öğretmenlik dosyanızı baştan sona dikkatle inceleyiniz. Dosyanızın düzenli, her etkinliğe ilişkin notlarınızın tamam ve yerinde olmasını sağlayınız.
2. Dersle ilgili notlarınız ve değerlendirmelerinizin dosyanızda tam olarak yer almış olmasını sağlayınız.
3. Dönem boyunca göstermiş olduğunuz gelişmeyi ve yapmış olduğunuz çalışmaları, birlikte çalıştığımız fakülte öğretim elemanı ve uygulama öğretmenleri ile gözden geçiriniz.
4. Kendi değerlendirmeleriniz ile fakülte öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve varsa sınıf arkadaşınızın değerlendirmelerini yazılı olarak özetleyiniz ve bu özeti dosyanıza koyunuz. Özellikle güçlü ve zayıf yönlerinizi not etmeyi unutmayınız.

Okul Deneyimi Dersinin Dönem Sonu Değerlendirmesi

Okul Deneyimi için öğretmen adaylarının dönem sonu notları aşağıdakiler dikkate alınarak verilir:

- Öğretmen adaylarının etkinlikleri dönem başında kararlaştırıldığı gibi tamamlamaları.
- Bu etkinliklerle ilgili olarak öğretmen adaylarının hazırladığı raporların niteliği.
- Öğretim elemanlarınca öğretmen adaylarından istenen diğer bütün yazılı materyaller.
- Okulda yapılan ilgili bütün diğer etkinlikler.
- Okul Deneyimine devam durumu.

Öğretmen adayının gelişiminin değerlendirilmesinde uygulama öğretmeni de rol alacak ve Okul Deneyimi dersi için öğrencinin değerlendirilmesine katkıda bulunacaklardır.

Okul Deneyimi de yer alan etkinlikler aşağıdaki formda belirtilmiştir. İdeal olarak, öğretmen adayları Okul Deneyimi için uygulama okulunda buldukları süre boyunca her hafta Okul Deneyimi dersinden bir etkinlik yapmalıdırlar. **Bu mümkün olmazsa, uygulama öğretim elemanı hangi etkinliklerin öğretmen adayı tarafından hazırlanacak raporla birlikte resmi olarak değerlendirileceğine, hangilerinin değerlendirme yapılmaksızın tamamlanacağına karar verecektir.** Öğretmen adaylarına gözlem sonuçlarını nasıl sunacakları açıklanmalıdır. Bunlardan hangilerinin değerlendirmeye tabi tutulacağı ve uygulama okulu dosyasında çalışmalarını nasıl gösterecekleri öğretmen adaylarına açıklanmalıdır.

Her etkinliğin tamamlanmasının ardından öğretmen adayları etkinlik hakkında ayrıntılı bir rapor yazmalıdırlar. Bunu yapmak için, etkinlikte verilen açıklamalara göre hareket etmelidirler: sorulara cevap verme, not alma, değerlendirme ya da sonuçlar, program çizelgelerinin doldurulması ve gerekli diğer çalışmalar. Bunu sırayla ve düzenli olarak yapmalıdırlar. Verdikleri cevaplar ile etkinlik arasındaki bağlar dikkatle belirtilmiş olmalıdır, böylece fakülte öğretim elemanı öğretmen adayı tarafından yapılan çalışmaları kolaylıkla takip eder.

Her etkinlikten sonra uygulama öğretim elemanına, açıklanan şekilde rapor verilir. Dersin teorik bölümünde uygulama öğretim elemanının her hafta öğretmen adayları ile görüştüğünde yapacağı üç iş vardır.

- Her etkinliğe gruptan gelen tepkileri özetlemek;
- Bu deneyimi onlarla tartışmak, tartışmaları teorik çalışma bağlamına dahil etmek; uygulama okullarındaki uygulama çalışmaları ile öğretmen adaylarının sınıfta öğrenecekleri temel prensip ve kavramlar arasında bağ kurmak;

- Öğretmen adaylarına bir sonraki etkinlik ve söz konusu etkinlikle ilgili olarak hazırlanacak raporda bulunması gerekenler hakkında yol göstermek ve bilgi vermek.

Her etkinlik için öğretmen adayı Okul Deneyimi Formunu doldurarak etkinliğin yapıldığı tarihi gösterecektir. Uygulama öğretim elemanı formu doldurarak etkinlik hakkında raporun yazıldığını ve üzerinde tartışma yapıldığını gösterir. Yorumlarını ve verdiği notu ekler.

Uygulama öğretim elemanı yazılı çalışmaların okunması ve değerlendirilmesinde her zaman olduğu gibi, rapor hakkında da dönüt verir ve yapıcı yorumlar yapar.

Okul Deneyimi dersinin sonunda öğretmen adayları uygulama okulu dosyalarını uygulama öğretim elemanlarına sunarlar. Dosyada tüm etkinlik raporları ve gerekli tüm diğer bilgiler yer alır.

Okul Deneyimi Dersinin ara sınav notu, öğretmen adaylarının ilk yedi haftada yaptıkları projelerden aldıkları notların ortalaması alınarak hesaplanır. Bu dersin yıl sonu sınav (final) notu; uygulama öğretmenin ders gözlem formlarına verdiği notların (100 üzerinden) ortalamasının %50'si ile öğretmen adaylarının öğretim elemanına verdikleri uygulama okul dosyasındaki 14 haftalık projelerden aldıkları puanların (100 üzerinden) ortalamasının %50'sinin toplamı alınarak hesaplanır.

OKUL DENEYİMİ

EKLER

- 1. Okul Deneyimi Dersi Çalışma Planı**
- 2. Gözlem Raporu**
- 3. Günlük Devam Çizelgesi**
- 4. Yoklama Çizelgesi**
- 5. Not Çizelgesi**

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
OKUL DENEYİMİ ÇALIŞMA PLANI

HAFTA	TARİH	YAPILACAK ETKİNLİKLER
1		Okul deneyimi dönem planlaması Açıklamalar/Hazırlık
2		Öğretmenin okuldaki bir günü
3		Öğrencinin okuldaki bir günü
4		Bir öğrencinin incelenmesi
5		Öğretim yöntemleri
6		Derslerin gözlenmesi
7		Ders yönetimi ve sınıf kontrolü (Sınıfta öğretmenin rolü ve sınıf yönetimi)
8		Dersi planlama ve etkinlikleri sıraya koyma
9		Soru sorma (Soru türleri, soru sorma alıştırmaları)
10		Ölçme ve değerlendirme teknikleri (Test hazırlama, testin puanlanması ve analizi)
11		Okulda araç-gereç ve yazılı kaynaklar
12		Öğretimde benzetimlerden yararlanma
13		Okul ve toplum
14		Mikro öğretim teknikleri
15		Okul deneyimi çalışmalarının değerlendirilmesi ve okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama

TC
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
OKUL DENEYİMİ DERSİ DEVAM ÇİZELGESİ

ÖĞRETMEN ADAYININ					
ADI SOYADI:					
NUMARASI:					
PROGRAMI VE ÖĞRETİM TÜRÜ:					
UYGULAMA OKULU:					
GÖZLEMLER					
Tarih ve Saat	Gözlenen Sınıf/Saat	İşlenen Konu	Ders Kitabı	Öğretmenin Adı Soyadı	Öğretmenin İmzası
1. Saat .../.../20...					
2. Saat .../.../20...					
3. Saat .../.../20...					
4. Saat .../.../20...					

OKUL DENEYİMİ DERSİ NOT ÇİZELGESİ

Tarih: .../.../20...

Bölümü/Programı : .....
Uygulama Okulu : .....
Uygulama Öğretmeni : .....

Sıra No	Öğretmen Adayının Numarası	Öğretmen Adayının Adı-Soyadı	Notu
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Uygulama Öğretmeni
İmza

Okul Müdürü
İmza-Mühür

BÖLÜM 5

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ

Dersin Tanımı ve Kapsamı

Öğretmenlik Uygulaması dersi, uygulama okulunun ders öğretmenleri ile sorumlu öğretim elemanlarının ortak gözetiminde haftada sekiz (8) saat ve en az bir yarı yıl (dönem) devam eden bir ders olarak düzenlenir. Bu sekiz saatin altı saatlik uygulama kısmı uygulama okulunda ve iki saatlik teorik kısmı Fakültede işlenir. Öğretmenlik uygulaması boyunca öğretmen adayı sınıfı değişik çalışmalarda gözleyebilecek, değişik sınıflarda öğretmenlik yapabilecek ve öğretmen olmanın ne demek olduğunu daha iyi anlayacaktır.

Uygulama öğretmeni, öğretmen adayını belli bir programa göre baştan sona gözlemeli; ancak bu, her dersin gözlenmesi şeklinde olmamalıdır. Öğretmen, izlediği dersle ilgili gözlemlerini gözlem formuna işlemeli ve dersin tamamını, dersten sonra öğretmen adayıyla gözden geçirmelidir. Öğretmen adayı da, öğretmenle görüşmelerinde üzerinde durulan noktaları, bunlarla ilgili önerileri dikkatle not almalı; bu öneriler üzerinde düşünmeli; çalışmalarında, bunları da dikkate alarak devam etmelidir.

Uygulama öğretmeni, öğretmen adayına rehberlik edecektir ancak, her dersle ilgili hazırlıkların yapılmasından, dersin planlanan şekilde gerçekleştirilmesinden ve dersten sonra yapılacak işlerin tamamlanmasından aday sorumludur. Öğretmenlik uygulamasında başka bir öğretmen adayı ile birlikte çalışıp yardımlaşmak başarıyı artırabilir.

Öğretmenlik Uygulaması dersi; ders izleme, uygulama öğretmeni nezaretinde ders anlatma, sınav sorusu hazırlama, sınav kağıdı okuma, nöbet tutma, idari işlemlerin gözlemlenmesi gibi bir öğretmenin çalışma alanına giren bütün faaliyetleri kapsar. Öğretmen adayları bir dönemdeki derslerin yaklaşık üçte birini gözlem yaparak geçirdikten sonra, uygulama öğretmenin uygun görmesi ile ders anlatmaya başlarlar. Öğretmenlik uygulaması fakültedeki dönem süresince devam eder. Bu sürenin sonunda öğretmen adayı bir uygulama dosyası hazırlayarak uygulama öğretim elemanına teslim eder.

Öğretmenlik Uygulaması etkinliklerinin amacına uygun bir biçimde gerçekleştirilmesi için **Ekler** bölümündeki **Öğretmenlik Uygulaması Dersi Çalışma Planının ilk hafta** hazırlanması ve bu planlamaya uyulması gerekmektedir.

Öğretmen adayları, öğretmenlik uygulaması dersine %80 oranında devam etmek zorundadır. Gerek teorik gerek uygulama dersine devam etme şartını yerine getirmeyen öğrenciler Öğretmenlik Uygulaması dersinden başarısız sayılırlar. Ayrıca öğretmen adayları her hafta **Ekler** bölümündeki **Yoklama** ve **Devam Çizelgelerindeki** ilgili yerleri imzalamaları ve **Devam Çizelgesindeki** ilgili yerleri doldurup uygulama öğretim elemanına teslim etmeleri gerekmektedir.

Öğretmen adayları, uygulama yaptıkları okullarda yürürlükte olan disiplin, kıyafet, amir-memur, öğretmen-öğrenci ilişkileri vb. gibi hususları düzenleyen kurallara uymak zorundadırlar.

Öğretmenlik Uygulaması dersinin değerlendirilmesi; öğretmen adayının, gözetimlerine verildiği öğretim elemanı ile uygulama öğretmeni tarafından yapılır. Uygulama öğretmeni, öğretmen adayını ders izleme, ders anlatma, sınav sorusu hazırlama, sınav kâğıdı okuma, nöbet tutma, idari işlemlerin gözlemlenmesi gibi uygulama süresince yapılan bütün çalışmaları dikkate alarak değerlendirir ve bu değerlendirme sonucunda verilecek not adayın ara sınav notu yerine geçer. Değerlendirme yapılırken **Ekler** bölümündeki **Ders Gözlem Formundaki** kriterlerin göz önünde bulundurulmasında yarar bulunmaktadır.

Uygulama öğretim elemanı her adayın en az bir uygulama dersini izlemek zorundadır. Uygulama dersinin değerlendirilmesi sırasında **Ekler** bölümündeki **Ders Gözlem Formu** dikkate alınır. Bu deneme dersi ile öğretmen adayının hazırladığı dosyanın incelenmesi sonucunda verilecek not adayın yarıyıl sonu notu olarak değerlendirilir. Uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim

elemanı doldurduğu Ders Değerlendirme Formunu öğretmen adayına dersin bitiminde gösterir, öğretmen adayının güçlü ve zayıf yönlerini belirleyen, sözlü ya da yazılı yapıcı dönütler verir.

Uygulama öğretmenleri danışmanlıklarına verilen öğretmen adaylarına ait **Ekler** bölümündeki **Not Çizelgesi** ile **Devam Çizelgesini** okul idaresine teslim ederler. Uygulama Okulu Müdürlüğü bu belgeleri Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığına resmi yazı ile gönderirler. Bu formlar **Ekler** bölümündeki **Yoklama Çizelgesi** ile birlikte okulun son haftası (14. Hafta) Perşembe günü ilgili öğretim elemanına teslim edilir.

Öğretmenlik Uygulaması tamamlandığında, öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdırlar:

- ✓ Derslerin öğretim programları, çalışma şekilleri, ders kitapları, öğrenci dosyaları, not defterleri, ölçme ve değerlendirmeler de dahil olmak üzere, eğitimin çalışma alanlarına giren yılları ile ilgili hedeflerini anlamış olma,
- ✓ Bir sınıftaki öğrencileri organize etme, kontrol altına alma, onlarla iletişim kurma ve onları aktif bir biçimde öğretme-öğrenme sürecine katmada deneyim kazanmış olma,
- ✓ Öğrencilere bilgi verme, beceri kazandırma ve onları öğrenmeye güdüleme amaçlarıyla yararlanabileceği teknikler geliştirmiş ve bunlardan etkili biçimde yararlanma gücü kazanmış olma,
- ✓ Okul toplumu ile bütünleşmiş ve öğretmenler ekibinin bir üyesi olarak çalışmış olma,
- ✓ Öğretmenlikte yeterliğini değerlendirmiş; güçlü yönlerini geliştirmiş, zayıf yönlerini düzeltmiş olma,
- ✓ Kurumsal bilgi birikiminden uygulamada yararlanabilecek hale gelmiş olma.

Öğretmen Adayı Dosyaları

Okullardaki uygulama çalışmaları sırasında öğretmen adayları okullarda yaptığı bütün çalışmalarla ilgili kayıtları içeren bir dosya tutmalıdır. Dosyanın, istenmesi halinde, adayla birlikte çalışan uygulama öğretmenine ve fakülte öğretim elemanına gösterilmek üzere hazır bulundurulması gerekir. Öğretmen adayı okulda kendisiyle birlikte çalışan uygulama öğretmeninden başka bir öğretmenle de çalışma yapıyorsa o öğretmen de bu dosyayı görmek isteyebilir. Okullarda yapılan uygulama çalışmaları ile ilgili kayıtları ve bunlarla ilgili olarak öğretmen adayının kendi notlarını içeren dosya, adayın mesleki gelişmesinin bir kayıdır. Dosya, fakülte öğretim elemanı ile öğretmen adayı arasındaki düzenli görüşmeler sırasında bir başvuru dokümanı olarak kullanılabilir; öğretmen adayının okullardaki uygulama çalışmalarında sağladığı başarının değerlendirilmesinde de önemli bir kanıt olabilir.

NOTLAR:

1. Günlük planlar el yazısı ile ya da bilgisayar ortamında yazılmalıdır. Fotokopi kesinlikle kabul edilmeyecektir. Ayrıca derste anlatılacak her şey ders planında mevcut olmalıdır. Günlük plan hazırlanırken çalışma planının dışına çıkılmayacaktır.
2. Uygulama okulundaki öğretmen adayları herhangi bir sorunla ilgili öncelikli olarak uygulama öğretim elemanı ile iletişime geçmelidir. Problem anabilim dalı içerisinde çözülemezse, gerekli görüldüğünde Fakülte Koordinatörüne iletilmelidir.

Okuldaki Uygulama Öğretmeninin Yapması Gerekenler

- ✓ **Çalışma Planı** hazırlanırken öğretmen adaylarına görüşlerini bildirerek yardımcı olmak,
- ✓ Öğretmen adaylarına okul içinde veya sınıf ortamında nasıl hareket etmesi gerektiği konusunda rehberlik etmek,
- ✓ Öğretmen adayının okuldaki çalışmasını izlemek,
- ✓ Öğretmen adaylarının **Günlük Devam Çizelgeleri** ve **Yoklama Çizelgesinin** doldurulmak,
- ✓ **Ders Gözlem Formunun** doldurup öğretmen adayına notunu vermek,
- ✓ Dönem sonunda **Not Çizelgesini** doldurup **Yoklama Çizelgesi** ile birlikte okulun son haftası Kafkas Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığına resmi yazı ile gönderilmesini sağlamak,
- ✓ Öğretmen adayları herhangi bir sorunla karşılaştıklarında onlara yardımcı olup gerektiğinde ilgili öğretim elemanı ve Fakülte koordinatörü ile iletişim halinde olmak.

Uygulama Öğretim Elemanının Yapması Gerekenler

- ✓ İlk hafta öğretmen adayları ile birlikte uygulama okuluna giderek öğretmen adayı ile okul arasında koordinasyonu sağlamak,
- ✓ Dönem içinde öğretmen adayının anlatacağı **en az bir dersi dinleme**,
- ✓ Öğretmen adaylarının **Yoklama Çizelgelerini** kontrol etmek,
- ✓ Öğretmen adayları herhangi bir sorunla karşılaştıklarında onlara yardımcı olup gerektiğinde Fakülte koordinatörü ile iletişim halinde olmak,
- ✓ Öğretmen adayının dönem boyunca yaptığı çalışmalar (günlük plan hazırlama, ders anlatma, derse devam etme) ve uygulama okulundan gelen **Ders Devam Çizelgeleri** ile **Not Çizelgesi** 'ne bakarak öğretmen adaylarının notunu vermek.

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Fakültenin belirlediği esaslara göre, uygulamadan sorumlu öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni öğretmen adayının başarısını ortaklaşa değerlendirir. Öğretmenlik uygulaması değerlendirme formu öğretmen adayının öğretmenlik becerilerindeki gelişmelerini özetlemeye elverişli bir yapıdadır. Gözlem sırasında doldurulan formların bir kopyası öğretmen adayına verildiğinden, öğretmen adayı gelecekteki çalışmalarını bu formda belirtilen görüşlerden yararlanarak zayıf yönlerini öğretmenlik uygulaması bitmeden önce düzeltebilir ve öğretmenliğe daha nitelikli olarak başlama olanağı bulabilir.

- Öğretmenlik uygulaması sırasında öğretmen adayının düzenlediği dosya adayın öğretmenlik uygulaması dersinde gösterdiği gelişmelerin ve yaptığı etkinliklerin değerlendirilmesinde en önemli ölçüttür.
- Gözlem yapan uygulama öğretmeni ya da uygulama öğretim elemanı doldurduğu ders gözlem formunu öğretmen adayına dersin bitiminde gösterir, öğretmen adayının güçlü ve zayıf yönlerini belirleyen, sözlü ya da yazılı yapıcı dönütler verir.
- Öğretmen adayının, öğretmenlik uygulamasında gösterdiği gelişmeler ve eriştiği öğrenme düzeyi ders gözlem formları esas alınarak izlenir. Bu ders gözlem formlarına dayalı olarak öğretmen adayının uygulama başarı notu öğretmenlik uygulaması değerlendirme formu doldurularak belirlenir. Bu form, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından doldurulur, ancak öğretmen adayının başarı notu uygulama öğretim elemanınca verilir.

- **Öğretmenlik Uygulaması Dersinin ara sınav notu, dersin öğretim elemanı tarafından verilir. Öğretmen adaylarının ilk yedi haftada yaptıkları projelerden aldıkları notların ortalaması alınarak hesaplanır.**
- **Öğretmenlik Uygulaması Dersinin yılsonu sınav (final) notu; uygulama öğretmenin ders gözlem formlarına verdiği notların (100 üzerinden) ortalamasının %50'si, öğretim elemanının ders gözlem formlarına verdiği notların (100 üzerinden) ortalamasının %20'si ve öğretmen adaylarının 14 haftalık projelerden aldığı puanların (100 üzerinden) ortalamasının %30'unun toplamı alınarak hesaplanır.**

Ders gözlem formu ve öğretmenlik uygulaması değerlendirme formu ile ilgili açıklamalar ve form örnekleri aşağıda verilmiştir.

DERS GÖZLEM FORMU

Ders gözlem formu, öğretmen adayının sınıf içi öğretim becerilerini ölçmek ve değerlendirmek amacıyla düzenlenmiştir. Bu formda yer alan maddeler öğretmen yeterliklerinden özellikle sınıf içerisinde gözlenebilir olanlarını içermektedir. Bu formu kullanmanın iki temel amacı bulunmaktadır:

- 1 Öğretmen adayına öğretmenlik uygulaması sırasında vereceği örnek derslere ilişkin dönüt vermek,
- 2 Uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanına öğretmenlik uygulaması değerlendirme formunu doldurabilmeleri için veri sağlamaktır.

Her öğretmen adayı, bu form kullanılarak olanaklar ölçüsünde sıkça gözlenmelidir. Öğretmen adayında gözlenebilen özellikler formda işaretlenmelidir. Bu form, öğretmen adayının öğretim sürecinde, uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanınca doldurularak öğretmen adayına verilmelidir. Bu formun bir kopyası öğretmen adayının gelişimini izlemek amacıyla dosyasına konmalıdır.

Öğretmen adayının her yeterlik alanında yapmış olduğu çalışmalara ilişkin düşünceler gözlemci tarafından formun ilgili bölümüne yazılacaktır. Öğretmen adayına bu şekilde verilecek olan formdaki ilgili bölüme aday da kendi görüşlerini yazarak imzalayacak ve gözlemciye geri verecektir.

Bu ders gözlem formu herhangi bir alana özgü hazırlanmadığından bazı alanlara ilişkin özel yeterlikleri ve davranışları gözlemeye elverişli olmayabilir. Bu durumlarda gözlemi yapan kişi kendi kanısını formun açıklama ve yorumlar bölümünde ifade edebilir. Ayrıca, bu kılavuzun ekinde verilen Okul Deneyimi bölümündeki ders gözlem formları kullanılabilir.

Bu bölümde yer alan formlar ve açıklamalar Fakülte-Okul İşbirliği, ©YÖK 1998 Bölüm 4'den alınmıştır.

GÖZLEM FORMLARININ KAYDININ TUTULMASI

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması dersleri, öğretmen adayının, uygulama öğretmenin, uygulama öğretim elemanının ve muhtemelen diğer öğretmenlerin öğretmen adayı tarafından verilen dersi gözlemlemesini gerektirmektedir. Bu gözlemler özellikle öğretmenlik uygulamasında önemlidir ve öğretmen adayının alacağı nota etkisi olacaktır.

Gözlem Formu Kaydı, öğretmen adayının sınıfta verdiği dersi izleyen uygulama öğretmeni ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı doldurulmalıdır.

Öğretmenlik Uygulamasında öğretmen adayı çeşitli öğretme tekniklerini kullanarak bütün bir derste öğretmenlik yapacaktır. Gözlemci, gözlenen her ders için Gözlem Formu Kaydı'nı doldurur.

Öğretmen adayı formu dosyasında bulundurur ve gözlemcinin formu öğretmen adayına geri vermeden önce doldurmuş olmasını sağlar. Dönem sonunda form öğretmen adayı tarafından uygulama öğretim elemanına verilir.

DÖNÜT VERME

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulamasında, gözlem yapan uygulama öğretmeni ya da uygulama öğretim elemanı, öğretim elemanları tarafından kullanılan gözlem formunu da doldurur ve öğretmen adayına dönüt verir.

Verilen bu dönüt önemlidir. Öğretmen adayının ders vermesini gözleyen uygulama öğretmeni ya da uygulama öğretim elemanı, öğretmen adayına performansı hakkında tam ve dikkatli dönüt vermelidir. Bu, öğretmen adayının deneyiminden yararlanması ve öğretmenlik becerilerini geliştirmesi için en iyi yoldur.

Bir dersle ilgili dönüt verme gözlemcinin beceri göstermesini ve anlayışını gerektirir. Gözlemci, öğretmen adayı ile olan tartışmayı yönlendirecektir. Öğretmen adayının performansını değerlendirirken nazik ve dikkatli fakat aynı zamanda dürüst ve açık olmalıdır. Dönüt vermeyle ilgili olarak aşağıdaki konular dikkate alınmalıdır.

- Dönüt dersten sonra mümkün olan en kısa süre içinde verilmelidir. Bunun dersin verildiği sınıfta, hemen öğrenciler çıktıktan sonra yapılması en iyisidir. Böylece karatahtadaki yazılardan ve diğer yardımcı araçlardan kolayca yararlanılabilir ve sınıftaki öğrencileri, oturumu ve olayları hatırlamak daha kolay olur.
- Gözlemcinin yaptığı gözlemlerle ilgili olarak bir gözlem formu doldurmuş olması ve/veya yazılı notlar almış olması gerekecektir. Öğretmen adayıyla yaptığı sözlü değerlendirme sırasında bu yazılı değerlendirmelerinden yararlanacaktır.
- Dönüt ayrıntılı ve anlaşılır olmalıdır. Yaklaşık olarak 15 ila 30 dakika kadar sürecektir. Hem genel, hem de özel faktörleri içerecektir. Değerlendirme formunda belirtilen bütün konuları kapsayacaktır.
- Dönüt sırasında öğretmen adaylarının kendi öğretimlerini değerlendirebilmelerine yardımcı olunmalıdır. Adaylar dönüt sırasında etkin olmalıdırlar.
- Dönüt övgü, eleştiri ve alternatif öğretim yöntemleri ile ilgili öneriler içermelidir.
- Dönütte ortaya konan konular önem sırasına göre belirtilmelidir.
- Dönütün yapısı dersin amaçları ve öğrencilerin öğrenmeleri ile ilgili olmalıdır.
- Dönütün verilmesinden sonra gözlemci, gelecek gözlemden önce üzerinde çalışılması gereken birkaç konu hakkında öğretmen adayıyla bir karara varacaktır.
- Öğretmen adayına verilen sözlü dönüt, yazılı halde de kendisine iletilmelidir.
- Öğretmen adayı bunu dosyasında ilgili dersin notlarının bulunduğu bölümün sonuna koyacaktır.

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI

EKLER

1. Öğretmenlik Uygulaması Çalışma Planı
2. Gözlem Formu
3. Not Çizelgesi
4. Yoklama Çizelgesi
5. Günlük Devam Çizelgesi
6. Değerlendirme formu

KAFKAS ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ
20... – 20... ÖĞRETİM YILI ..... YARIYILI

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ ÇALIŞMA PLANI

HAFTA	ETKİNLİKLER
1	Dönem planı ve uygulama dosyası hazırlanır.
2	Ünitelendirilmiş Yıllık Plan hazırlanır.
3	Uygulama okulu brifing dosyasının fotokopisi alınır, incelenir.
4	Öğretmende bulunması gereken yeterlikler hazırlanır.
5	Okul aile işbirliği çerçevesinde yapılacak olan çalışmaları inceler.
6	Sınıf düzeyinde yapılan rehberlik çalışmaları etkinliklerini inceler.
7	Yoklama defteri ve sınıf defterinin birer sayfası kopya alınır, incelenir.
8	Zümre toplantısı karar örnekleri dosyaya konur.
9	Şube öğretmenler toplantısı karar örnekleri dosyaya konur.
10	E-okul sistemine not girilmesi, kabul ve kayıt işlemleri
11	Yazışma evrak örnekleri (fotokopi) alınır. Resmi yazışma kurallarını inceler.
12	Desimal dosya sisteminin numaralandırılmasını inceler.
13	Personelin görev, yetki, sorumluluklarını ve özlük haklarını inceler.
14	Öğrenci başarısının (bireysel ve grup olarak) değerlendirilmesi
15	Rehber/Ders öğretmeninden örnek BEP planı alır, inceler (Kaynaştırma öğrencileri için).

Not: Öğretmen adaylarının günlük planı kendilerinin hazırlamaları (fotokopi olmayacak) gerekmektedir.

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ GÖZLEM FORMU

ÖĞRETMEN ADAYI		OKUL	
GÖZLEMCİ		SINIF	
KONU		ÖĞRENCİ SAYISI	
		TARİH	

- Değerlendirme formundaki maddelerin karşısında bulunan kısaltmaların anlamı:
(E)=Eksiği var (K)=Kabul edilebilir (İ)= İyi yetiştirilmiş **NOT: Uygun olan seçeneği (+) ile işaretleyiniz.**

YETERLİK ALANLARI VE ÖĞRETMEN YETERLİKLERİ	E	K	İ	AÇIKLAMA VE YORUMLAR
1. KONU ALANI BİLGİSİ:				
✓ Temel kavramları bilme				
✓ İlke ve kavramları mantıksal tutarlılıkla ilişkilendirme				
✓ Konunun gerektirdiği görsel ve sözel dili kullanabilme				
✓ Konu ile alanın diğer konularını ilişkilendirebilme				
2. ALAN EĞİTİMİ:				
✓ Özel öğretim yöntem ve tekniklerini bilme				
✓ Öğretim teknolojilerinden yararlanma				
✓ Yanlış kavramları belirleyebilme				
✓ Öğrenci sorularına uygun cevaplar verme				
✓ Öğrenme ortamının güvenliğini sağlayabilme				
3. PLANLAMA:				
✓ Ders planını düzenli biçimde yazabilme				
✓ Amaç ve kazanımları açık biçimde ifade edebilme				
✓ Kazanımları uygun yöntem ve teknikler belirleyebilme				
✓ Uygun materyal seçme ve hazırlayabilme				
✓ Kazanımlara uygun değerlendirme biçimleri belirleyebilme				
✓ Konuyu önceki derslerle ilişkilendirebilme				
4. ÖĞRETİM SÜRECİ:				
✓ Çeşitli öğretim tekniklerini kullanabilme				
✓ Zamanı etkili kullanabilme				
✓ Öğrencilerin etkin katılımın sağlama				
✓ Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alma				
✓ Öğretim materyallerini sınıf düzeyine uygun kullanabilme				
✓ Özetleme ve uygun dönütler verebilme				
✓ Konuyu yaşama ilişkilendirebilme				
✓ Kazanımlara ulaşma düzeyini değerlendirebilme				
5. SINIF YÖNETİMİ:				
✓ Derse uygun giriş yapabilme				
✓ Dikkat çekebilme ve güdüleyebilme				
✓ Demokratik ortamı sağlayabilme				
✓ Engellemelere karşı önlemler alabilme				
✓ Övgülerden ve yaptırımlardan yararlanma				
✓ Dersi toparlayabilme ve ödevler verebilme				

✓ Öğrencileri sınıftan çıkarmaya hazırlanabilme				
	E	K	İ	AÇIKLAMA VE YORUMLAR
6. İLETİŞİM				
✓ Öğrencilerle iletişim kurabilme				
✓ Anlaşılır yönergeler verebilme				
✓ Düşündürücü sorular sorabilme				
✓ Ses tonunu etkili olarak kullanabilme				
✓ Öğrencileri ilgiyle dinleme				
✓ Sözel ve beden dilini etkili biçimde kullanabilme				
TOPLAM				NOT

Özet Bilgi:

Öğretmen adayının yukarıdaki yeterlik alanlarının her birinde yapmış olduğu çalışmalara ilişkin düşünceler

GÖZETMEN	
İMZA	

Öğretmen adayının görüşleri (varsa)

İMZA	
------	--

ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ NOT ÇİZELGESİ

Tarih:../../20...

Bölümü/Programı :.....
Uygulama Okulu :.....
Uygulama Öğretmeni :.....

Sıra No	Öğretmen Adayının Numarası	Öğretmen Adayının Adı-Soyadı	Notu
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			

Uygulama Öğretmeni
İmza

Okul Müdürü
İmza-Mühür

T.C.
KAFKAS ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ

20... - 20... ÖĞRETİM YILI ..... YARIYILI
ÖĞRETMENLİK UYGULAMASI DERSİ
GÜNLÜK DEVAM ÇİZELGESİ

ÖĞRETMEN ADAYININ					
ADI SOYADI:					
NUMARASI:					
PROGRAMI VE ÖĞRETİM TÜRÜ:					
UYGULAMA OKULU:					
GÖZLEMLER					
Tarih ve Saat	Gözlenen Sınıf/Saat	İşlenen Konu	Ders Kitabı	Öğretmenin Adı Soyadı	Öğretmenin İmzası
1. Saat .../.../20...					
2. Saat .../.../20...					
3. Saat .../.../20...					
4. Saat .../.../20...					
5. Saat .../.../20...					
6. Saat .../.../20...					